

YRITTÄJÄN SOSIAALITURVAN TÄYDENTÄMINEN
VAPAAEHTOISILLA HENKILÖVAKUUTUKSILLA

Köngäs Tuomas

Opinnäytetyö
Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala
Liiketalouden koulutusohjelma
Tradenomi

2018

Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala
Liiketalouden koulutusohjelma
Tradenomi

Tekijä	Tuomas Köngäs	Vuosi	2018
Ohjaaja	Jorma Mölläri		
Toimeksiantaja	Pohjantähti Keskinäinen vakuutusyhtiö		
Työn nimi	Yrittäjän sosiaaliturvan täydentäminen vapaaehtoisilla vakuutuksilla		
Sivu- ja liitesivumäärä	50 + 16		

Tämän tutkimuksen tavoitteena on selvittää, kuinka yleistä on, että yrittäjät täydentävät sosiaaliturvaansa vapaaehtoisilla henkilövakuutuksilla. Lisäksi tutkimuksessa selvitetään vapaaehtoisen henkilövakuutuksen ottamatta jättämiseen vaikuttavia tekijöitä sekä yrittäjien tietoisuutta YEL-työtulon ja sosiaaliturvan välisestä yhteydestä.

Tutkimuksen toimeksiantajana toimii Pohjantähti Keskinäinen Vakuutusyhtiö. Tutkimustuloksia voidaan hyödyntää muun muassa yrityksille suunnatussa vakuutusmyynnissä.

Tutkimuksessa käytetään kvantitatiivista tutkimusmenetelmää. Aineistonkeruumenetelmänä toimii kysely. Tutkittavat henkilöt ovat vakuutusyhtiö Pohjantähdessä asiakkaana olevia yrittäjiä.

Tulosten perusteella suurin osa yrittäjistä oli täydentänyt sosiaaliturvaansa vapaaehtoisilla henkilövakuutuksilla. Yleisimmät kyseisten vakuutusten ottamatta jättämiseen vaikuttavat syyt vaikuttivat olevan vakuutusmaksujen hinta ja terveydentilan vaikutus vakuutuksen myöntämiseen. Yrittäjien tietoisuudessa sekä vapaaehtoisiin henkilövakuutuksiin että YEL-tulon ja sosiaaliturvan väliseen yhteyteen liittyen olisi parantamisen varaa.

School of Business and Culture
Business Administration
Bachelor of Business Administration

Author	Tuomas Köngäs	Year	2018
Supervisor	Jorma Mölläri		
Commissioned by	Pohjantähti Mutual Insurance Company		
Subject of thesis	Supplying entrepreneur's social secure with voluntary personal insurance		
Number of pages	50 + 16		

This research aims to find out how common it is for entrepreneurs to supplement their social security with voluntary personal insurance. In addition, the research will determine what factors affect the omission of voluntary personal insurance, and the awareness of entrepreneurs about the link between YEL income and social security.

The research is commissioned by Pohjantähti Mutual Insurance Company. Research results can be used in, for example, insurance sales to companies.

In this study, a quantitative research method is used as a research method and a questionnaire is used as a material collection method. The study participants are entrepreneurs who are clients of Pohjantähti Mutual Insurance Company.

On the basis of the results, most of the entrepreneurs had supplemented their social security with voluntary personal insurance. The most common reasons for the absence of such insurance were the price of insurance premiums and the effect of the state of health on the granting of the insurance. When it comes to the voluntary personal insurance and the relationship between YEL income and social security, the awareness of entrepreneurs could be improved.

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	6
2 SOSIAALITURVA	8
2.1 Sosiaalivakuutus	11
2.1.1 Työttömyysvakuutus	12
2.1.2 Sairausvakuutus	13
2.1.3 Työtapaturmavakuutus	14
2.1.4 Eläkevakuutus	16
3 YRITTÄJÄN ELÄKEVAKUUTUS	18
3.1 YEL-työtulo.....	19
3.2 YEL-vakuutusmaksut.....	20
4 VAPAAEHTOISET HENKILÖVAKUUTUKSET	21
4.1 Henkivakuutus.....	21
4.2 Sairauskuluvakuutus	23
4.3 Tapaturmavakuutus.....	24
4.4 Työkyvyttömyysvakuutukset.....	25
5 TUTKIMUSMETODOLOGIA	28
5.1 Tutkimuskysymykset	28
5.2 Kvantitatiivinen tutkimus	28
5.3 Aineistonkeruu.....	29
5.4 Perusjoukko ja otanta.....	30
6 TUTKIMUSTULOKSET	32
7 POHDINTA	36
7.1 Johtopäätökset.....	36
7.1.1 Yrittäjien käsitys työtulosta ja sen vaikutuksesta sosiaaliturvaan.....	37
7.1.2 Yrittäjien vapaaehtoiset henkilövakuutukset	41

7.2 Tavoitteiden saavuttamisen ja tulosten hyödynnettävyyden arviointia	42
7.3 Tutkimuksen luotettavuus.....	43
7.4 Jatkotutkimusideat.....	45
LÄHTEET.....	47
LIITTEET	51

1 JOHDANTO

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on selvittää, kuinka yleistä on, että yrittäjät täydentävät sosiaaliturvaansa vapaaehtoisilla henkilövakuutuksilla. Lisäksi tavoitteena on tutkia, mitkä tekijät vaikuttavat siihen, että kaikki yrittäjät eivät ota vapaaehtoisia henkilövakuutuksia. Työssä ollaan kiinnostuneita myös siitä, kuinka tietoisia yrittäjät ovat YEL-työtulon vaikutuksesta sosiaaliturvaan.

Teoriaosassa on pyrkimyksenä avata lukijalle suomalaisen sosiaaliturvan käsitettä: mitä se tarkoittaa käytännössä ja mistä osista se rakentuu. Lisäksi perehdytään siihen, millaisia vapaaehtoisia henkilövakuutuksia on olemassa ja millä tavoin niillä voidaan täydentää sosiaaliturvaa. Teoriaosassa kerrotaan myös yrittäjän eläkelaista sekä yrittäjän eläkevakuutuksesta eli YEL-vakuutuksesta ja selostetaan, miten yrittäjän eläkevakuutus liittyy sosiaaliturvaan.

Tutkimusaihe on itseäni kiinnostava, koska olen työssäni ollut tekemisissä yrittäjien vakuutusasioiden kanssa lähes kymmenen vuoden ajan. Opinnäytetyön toimeksiantajana on Pohjantähti Keskinäinen Vakuutusyhtiö. Uskon, että työn tuloksista on hyötyä yrittäjille suunnatussa myynnissä ja sillä voidaan lisätä myyjien tietämystä siitä, mistä asioista yrittäjille kannattaa kertoa lisää.

Opinnäytetyötä rajataan siten, että sosiaaliturva esitellään yleisluontoisesti eikä sen etuuksiin tai niiden määriin perehdytä syvällisesti, koska ne eivät ole tämän tutkimuksen kannalta olennaisia. Myös yrittäjän eläkelaki ja siihen liittyvä eläkevakuutus on pyritty selostamaan yleistasolla, jotta lukijalla olisi perustietämys asiasta. Tutkimuksessa keskitytään niihin vapaaehtoisiin henkilövakuutuksiin, joita Pohjantähdessä on tarjolla, ja niitä kuvataan pääpiirteittäin. Vakuutusten osalta ei myöskään ole tehty minkäänlaista vertailua esimerkiksi ehtojen tai hintojen perusteella eri vakuutusyhtiöiden välillä.

Työssä ei syvennyttä säästö- ja sijoitusvakuutuksiin, vaikka joihinkin niistä sisältyy myös henkivakuutus. Säästö- ja sijoitusvakuutukset on rajattu tutkimuksesta pois ensinnäkin siksi, että ne ovat itsessään niin laaja kokonaisuus, että niihin perehtyminen vaatisi oman tutkimuksensa. Toinen syy, miksi niihin ei perehdytä

tässä tutkimuksessa, on se, että kyseiset vakuutukset eivät kuulu Pohjantähden tuotteisiin.

Suomalainen sosiaaliturva on kokemassa suurta muutosta uuden sote-lain valmistelun myötä. Julkisuudessa uuden sote-lain valmistelu on herättänyt paljon keskustelua, mutta mahdollisiin uudesta sote-laista aiheutuviin uudistuksiin tai lakimuutoksiin ei ole tässä tutkimuksessa perehdytty eikä niihin oteta kantaa. Tutkimusta on tehty vuonna 2018 vallinneen tilanteen ja lakien perusteella. Tutkimuksessa on käytetty vain sellaisia lähteitä, joiden tiedot perustuvat nykyisin voimassa oleviin lakeihin ja sisältävät esimerkiksi viime vuosina eläkelakiin tehdyt muutokset.

Tämä tutkimus on suoritettu käyttämällä määrällistä eli kvantitatiivista tutkimusmenetelmää. Tutkimus toteutettiin 10 kysymyksen mittaisella kyselylomakkeella, joka lähetettiin 46 yrittäjälle, jotka ovat asiakkaana Pohjantähdessä.

2 SOSIAALITURVA

Aikoinaan maatalousyhteiskunnassa perheeseen kuuluivat usein vanhempien ja heidän lastensa lisäksi isovanhemmat. Suurperheet olivat yleisiä ja työkyvyttömistä sekä vanhuksista pidettiin huolta oman perhepiirin sisällä. Teollisen vallankumouksen seurauksena muodostui laaja työväestö ja yhteiskuntaolot muuttuivat. Uudenlaisessa yhteiskunnassa ei enää perheyhteisöjen keskinäinen huolenpito tai varhaiset avunanto- ja vakuutusjärjestelyt tuoneet riittävää turvaa yhä laajeneville kansankerroksille. (Rantala & Kivisaari 2016, 47–48.)

Teollinen vallankumous tapahtui monissa Euroopan maissa jo 1800-luvulla ja tästä seuranneisiin yhteiskunnallisiin epäkohtiin alettiin puuttua Saksassa valtiovallan toimenpitein jo 1880-luvulla Otto von Bismarckin aikana. Bismarck toimi Saksassa valtakunnankanslerina ja hän oivalsi, että on tehtävä yhteiskunnallisia uudistuksia, jotta voitaisiin taata yhteiskunnan säilyminen ja kehittyminen. Saksassa säädettiin pakollinen sairausvakuutuslaki vuonna 1883, jota voidaan pitää nykyisenkaltaisen sosiaalivakuutuksen alkuna. Vaikka sosiaalivakuutuksesta puhuttiin kauan työväen vakuutuksena ja korvausmäärät olivat pieniä, levisi ajatus siitä kuitenkin nopeasti muihin maihin. Tieto saksalaisten sosiaalivakuutuksista kiiri myös Suomeen ja monenlaisia suunnitelmia tehtiin Suomessakin erilaisten järjestelmien rakentamisesta sosiaalivakuutuksia varten, mutta ainoaksi uudistukseksi tuolloin jäi työntekijäin tapaturmavakuutus, joka tuli voimaan 1897. (Rantala & Kivisaari 2016, 48–52.)

Suomen historiassa on kolme päätekijää, joilla on iso vaikutus siihen, että suomalaisen sosiaalivakuutuksen ja sosiaaliturvan todellinen kehitys tapahtui varsin myöhään verrattuna muihin Pohjoismaihin. Suomi kuului Venäjän keisarikuntaan vuoteen 1917 saakka, vaikkakin autonomisena suuriruhtinaskuntana. Itsenäistymistä seurasi sisällissota, jota seurasi maan poliittinen kahtiajakautuminen. Lisäksi Suomi teollistui varsin myöhään ja oli pitkään hyvin maatalousvaltainen. (Niemelä & Salminen 2006, 9.) 1900-luvun alkupuolen yhteiskuntarakennetta kuvaa hyvin se, että vielä vuonna 1920 jopa 70 % koko väestöstä sai toimeentulonsa maataloudesta (Tilastokeskus 2007).

Suomalaisen sosiaaliturvan kehittäminen alkoi toden teolla vasta 1930-luvulla, jonka aikana säädettiin kansaneläkelaki, äitiysavustuslaki sekä uusi tapaturmavakuutuslaki. Sodan ja taloudelliset rajoitteet kuitenkin jarruttivat sosiaaliturvan kehittymistä Suomessa vielä vuosikymmenien ajan, vaikka toisaalta Talvisota yhtenäisti kansaa ja sosiaaliturvauudistukset koettiin positiivisina sekä kansaa yhdistävinä tekijöinä. Suomessa toteutettiin taloudellisista rajoitteista huolimatta esimerkiksi lapsilisä uudistus vuonna 1948, joka oli merkittävä ja se koski kaikkia lapsiperheitä. Moni nainen sai ensimmäisen kerran elämässään omaa rahaa, koska lapsilisät maksettiin äideille. (Niemelä & Salminen 2006, 10–11.)

Askeleet kohti nykyisenkaltaista modernia sosiaaliturvaa otettiin Suomessa 1960- ja 1980-lukujen välillä. Yhteiskuntarakenteen oli muutoksessa ja 1970-luvulla alettiin puhua teollisuus- ja palveluyhteiskunnasta, aikaisemman maatalousyhteiskunnan sijasta. Vuonna 1960 toteutettiin työttömyysturvauudistus, jota seurasivat työeläkelait vuonna 1961. Lisäksi kolmas uudistukseen liittyvä merkittävä tapahtuma oli vuonna 1963, kun pakollinen sairausvakuutus tuli voimaan, jota tuki vielä vuonna 1972 asetettu kansanterveyslaki. Työmarkkinajärjestön kasvanut rooli sekä ansiosidonnaisuuden painottaminen liittyvät oleellisesti sosiaaliturvan kehittämiseen kohti nykyisenkaltaista mallia. (Niemelä & Salminen 2006, 12–13.) Näiden kahden vuosikymmenen aikana toteutunut sosiaalivakuutusten kehitys edesauttoi suomalaisen sosiaaliturvan nousemista hyvälle tasolle, jopa kansainvälisesti verrattuna. Kansainvälisesti verrattuna suomalaisen sosiaaliturvan rakenteellinen selkeys sekä hyöty-hintasuhde ovat hyvällä tasolla. (Rantala & Kivisaari 2016, 53.)

Sosiaaliturvalle on vaikea löytää yhtä, tarkkaa määritelmää, koska sen määritelmä vaihtelee maan ja ajankohdan mukaan. Yleisesti ottaen voidaan todeta sosiaaliturvan tarkoittavan kokonaisuutta, jonka avulla julkinen sektori, eli pääasiassa valtio ja kunnat, pyrkii takaamaan kansalaisille sosiaalisen ja taloudellisen turvallisuuden elämän eri tilanteissa. Sosiaaliturvan tarkoitus on helpottaa kansalaisten toimeentulo-ongelmia, jotka johtuvat esimerkiksi sairaudesta, työkyvyttömyydestä, työttömyydestä, vanhuudesta,

perheenjäsenen kuolemasta, yleisesti köyhyydestä tai siitä, ettei henkilöllä ole mahdollisuutta päästä terveydenhuoltopalveluihin. (Kangas & Niemelä 2017, 12.)

Suomalaisen sosiaaliturvan piiriin kuuluvat kaikki ne henkilöt, jotka asuvat vakituisesti Suomessa. Osassa etuuksista on kuitenkin edellytyksenä, että henkilö on asunut Suomessa vakituisesti tietyn ajan ennen sen maksamista. (Kangas & Niemelä 2017, 11.) Myös Suomessa työskentelevät henkilöt kuuluvat tietyissä tilanteissa suomalaisen sosiaaliturvan alaisuuteen, vaikka eivät asuisikaan Suomessa (Portal Europeo de la Juventud, 2018). Suomalainen sosiaaliturva on kattava, ja se on laajempi kuin muissa EU- maissa keskimäärin (Rissanen ym. 2017, 9-10).

Suomessa vakituisesti asuva henkilö kuuluu siis automaattisesti suomalaisen sosiaaliturvan piiriin, eikä yrittäjänä toimiminen itsessään tuo siihen muutoksia. Toisesta maasta Suomeen yrittäjäksi saapuvan henkilön kuulumisesta suomalaiseen sosiaaliturvaan on olemassa omat säännöksensä, joihin vaikuttaa muun muassa se, muuttaako henkilö Suomeen asumaan vai toimiiko hän toisesta maasta käsin. Päätoimisen yrittäjän sosiaaliturvan tason Suomessa määrittelee lähtökohtaisesti yrittäjän eläkevakuutukseen asetettu työtulon määrä. Työtulon perusteella yrittäjälle kertyy työeläkettä ja mahdollisten sosiaalietuuksien, eli esimerkiksi sairauspäiväkorvausten ja äitiyspäivärahan, määrä lasketaan työtulon perusteella. (Suomi.fi 2018.)

Sosiaaliturva muodostuu rahallisista toimeentuloturvaetuuksista sekä sosiaali- ja terveystalouksista. Toimeentuloturvaetuuksilla tarkoitetaan sellaisia rahamääräisiä etuuksia, joita maksamalla helpotetaan ihmisten toimeentulo-ongelmia taloudellisissa riskitilanteissa. Toimeentuloturvasta voidaan erottaa kolme eri osaa: sosiaalivakuutus, sosiaaliavustukset sekä viimesijainen toimeentuloturva, jota Suomessa edustaa kuntien toimeenpanema ja verorahoin rahoitettava toimeentulotuki. Sosiaaliavustukset ovat KELAn toimeenpanemia toimeentuloturvaetuuksia, joilla pyritään ehkäisemään viimesijaisen toimeentulotuen tarvetta tarjoamalla taloudellista turvaa eri tilanteisiin elämän aikana. Myös sosiaaliavustukset rahoitetaan verorahoilla. Sosiaalivakuutukset sen sijaan rahoitetaan pääasiassa vakuutusmaksuilla, joita maksavat joko

vakuutetut henkilöt tai jokin muu taho, kuten heidän työnantajansa. (Kangas & Niemelä 2017, 13-15.) Tässä tutkimuksessa keskitytään nimenomaan sosiaalivakuutuksiin osana sosiaaliturvaa, sillä sosiaalivakuutukset ovat se osa, joita henkilön on mahdollista täydentää vapaaehtoisilla vakuutuksilla.

2.1 Sosiaalivakuutus

Suurin osa ihmisistä elää niiden tulojen varassa, jotka perheen työikäiset jäsenet hankkivat. Sosiaalivakuutuksesta maksettavat etuudet tulevat kysymykseen yleensä silloin, kun ansiotyö on jostain syystä estynyt. (Rantala & Kivisaari 2016, 47.) Sosiaalivakuutus on lakisääteinen ja pakollinen vakuutus, jonka toimeenpanijana on julkinen valta (Sosiaali- ja terveysministeriö, 2018).

Sosiaalivakuutuksella tarkoitetaan vakuutusta, jolla pyritään turvaamaan henkilön tai perheen toimeentulo sosiaalisten riskien varalta. Sosiaalisia riskejä ovat tässä tapauksessa vanhuus, työttömyys, työtapaturma, sairaus, työkyvyttömyys ja perheenhuoltajan kuolema. Sosiaalivakuutus koostuu työttömyys-, sairaus-, tapaturma- ja eläkevakuutuksesta sekä työntekijäin ryhmähenkivakuutuksesta. (Kangas & Niemelä 2017, 14-15.)

Sosiaalivakuutuksesta voidaan erottaa kaksi eri osaa: kansanvakuutus ja ansioperusteinen vakuutus. Kansanvakuutuksella tarkoitetaan niitä sosiaalivakuutuksen etuusjärjestelmiä, joiden piiriin kuuluvat kaikki maassa asuvat ihmiset. Kansanvakuutusetuuksia ovat kansaneläke, takuueläke, työttömyysturvan peruspäiväraha, sairausvakuutus ja työmarkkinatuki. Kansanvakuutusetuudet ovat yleensä tasasuuruisia kaikille, niiden saaminen on lakisääteisesti sidoksissa johonkin sosiaaliseen riskiin, ja ne rahoitetaan verovaroin. (Huhtanen 2017, 61.)

Ansioperusteisen vakuutuksen etuudet rahoitetaan pääasiassa pakollisilla vakuutusmaksuilla, joita maksavat työnantajat, työntekijät ja yrittäjät. Ansioperusteisen vakuutuksen etuudet ansaitaan harjoittamalla yritystoimintaa tai tekemällä ansiotyötä. Ansioperusteisia vakuutusetuksia ovat työeläke, vanhuuseläke, työttömyysturvan ansiopäiväraha sekä sairausvakuutuksen ansiosidonnaiset päivärahat. Ansioperusteisuus näkyy erityisen selkeästi

vanhuuseläkkeessä, jonka suuruus määräytyy työntekijän saamien työansioiden tai yrittäjän vahvistetun tötölön mukaisesti. (Huhtanen 2017, 63.)

Sosiaalivakuutuksissa on korvausten yhteensovittamiseen liittyen tiettyjä säännöksiä, joilla estetään korvausten maksaminen päällekkäin useista järjestelmistä yhtä aikaa. Henkilö voi esimerkiksi olla oikeutettu sairausvakuutuslain mukaisesti korvauksiin lääkärikäynneistä, joita ei ole voitu korvata työtapaturmavakuutuslain perusteella, mutta se ei ole mahdollista, että henkilö saisi korvauksen molemmista samaan aikaan. (Rantala & Kivisaari 2016, 416.)

Seuraavissa alaluvuissa perehdytään tarkemmin niihin vakuutustyyppeihin, joista sosiaalivakuutus koostuu. Kyseiset vakuutustyytit olivat siis työttömyys-, sairaus-, tapaturma- ja eläkevakuutus sekä työntekijäin ryhmähenkivakuutus. Näistä työntekijäin ryhmähenkivakuutukseen ei tässä tutkimuksessa syvennytä, koska se koskee palkkatyöntekijöitä, ei yrittäjiä.

2.1.1 Työttömyysvakuutus

Työttömyysturva perustuu Suomessa pakolliseen, lakisääteiseen työttömyysvakuutukseen sekä vapaaehtoiisiin vakuutuksiin. Vapaaehtoisilla vakuutuksilla tarkoitetaan sitä, että työntekijä voi liittyä työttömyyskassan tai vastaavan jäseneksi, ja saada työttömyyden varalle sitä kautta lisävakuutuksen. (Ylikännö 2017, 154.) Pakollisen työttömyysvakuutuksen maksuista huolehtii työnantaja, jolla on velvollisuus maksaa työttömyysvakuutusrahastolle sekä työntekijän että työnantajan osuudet työttömyysturvamaksuista. Työntekijän osuus pidätetään työnantajan toimesta suoraan palkasta jokaisen palkanmaksun yhteydessä. Maksun määrä ja velvollisuus vakuutusmaksujen maksamisesta perustuvat lakiin. (Työttömyysvakuutusrahasto 2018.) Pakollisen työttömyysturvan maksuissa työnantajan sekä työntekijän lisäksi myös valtio osallistuu työttömyysturvan rahoittamiseen verovaroilla. Jos työntekijä haluaa parantaa työttömyysturvansa liittymällä lisäksi jonkin työttömyyskassan jäseneksi, hän huolehtii itse siihen liittyvistä jäsenmaksuista sekä muista velvoitteista (Ylikännö 2017, 154).

Jos ihminen joutuu työttömäksi, hän voi hakea työttömyyskorvausta Kelasta tai työttömyyskassasta, jos on sellaisen jäsen. Mikäli kuuluu johonkin työttömyyskassaan, voi saada ansiosidonnaista päivärahaa eli päiväkorvausta, jonka määrä perustuu omiin ansiotuloihin. Jos työttömäksi joutunut ei ole työttömyyskassan jäsen, hän voi saada Kelalta peruspäivärahaa tai työmarkkinatukea. Näiden eri etuuksien saamisen periaatteissa on tiettyjä säännöksiä liittyen esimerkiksi työhistoriaan ennen työttömäksi joutumista, koulutustasoon sekä aktiivisuuteen työhaussa. Työttömyysturvan tavoitteena on ansionmenetyksen korvauksen lisäksi parantaa taloudellisesti työnhakijan mahdollisuuksia palata työmarkkinoille ja hakea työtä. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2018.)

Jos työttömäksi jäänyt yrittäjä täyttää työssäoloehdon, hänellä on työttömäksi jäädessään mahdollisuus hakea Kelan maksamaa peruspäivärahaa tai ansiosidonnaista työttömyyskorvausta, mikäli yrittäjä kuuluu johonkin työttömyyskassaan. Molemmissa tapauksissa on muiden ehtojen lisäksi edellytyksenä, että YEL-työtulo on määritelty yli tietyn rajan, joka on vuonna 2018 määrältään 12 576 euroa. (Ilmarinen 2018.) Yrittäjä voidaan katsoa työttömyyskorvaukseen oikeutetuksi, jos hänen oma työllistymisensä yrityksessä päättyy tai koko yritystoiminta päättyy. Syitä yrittäjyyden päättymiseen voivat olla esimerkiksi avioero, konkurssi tai yrityksen myyminen. Jos yrittäjä lomauttaa itsensä, koska työtä on liian vähän, se ei ole edellytys työttömyyskorvauksen saamiseksi. (SYT-kassa 2018.)

2.1.2 Sairausvakuutus

Sairausvakuutuksen tarkoituksena on taata, että kaikki kansalaiset saavat tarvitsemansa hoidon ja turvan sairastumisen aikana riippumatta siitä, olisiko heillä siihen varaa. Sairausvakuutuslaissa on määritelty, että jokainen Suomessa asuva henkilö on vakuutettu sairauden, synnytyksen ja raskauden varalta. Sairausvakuutukseen kuuluu kaksi erilaista korvausmuotoa: sairaanhoitovakuutus, joka korvaa sairaudesta, raskaudesta tai synnytyksestä johtuvia kustannuksia, sekä työtulovakuutus, joka korvaa edellä mainituista aiheutuvia työtulomenetyksiä. (Airio 2017, 127.)

Sairausvakuutus rahoitetaan osittain vakuutettujen ja työnantajien maksamilla sairausvakuutusmaksuilla. Vakuutettujen osuus rahoitetaan pakollisella, palkansaajien ja yrittäjien maksamalla päivärahamaksulla, joka määräytyy palkka- tai työtulon perusteella. Työnantajien osuus koostuu pakollisesta sairausvakuutuksen päivärahamaksusta. Lisäksi valtio rahoittaa sairausvakuutusta Kelan sairausvakuutusrahaston kautta. (Airio 2017, 148.)

2.1.3 Työtapaturmavakuutus

Ensimmäinen sosiaalivakuutusjärjestelmä Suomessa oli työtapaturmavakuutus, johon liittyvä laki hyväksyttiin vuonna 1898 (Havakka 2017, 178). Alkujaan vakuutuksen tarkoitus oli korvata sellaisia työssä sattuneita tapaturmia, joista voidaan katsoa työnantajan olevan vastuussa. Vakuutus on kuitenkin muuttunut sekä laajentunut paljon ajan kuluessa, ja siihen liittyvää lainsäädäntöä on uudistettu useita kertoja. Nykyään vakuutuksen tarkoitus on korvata työaikana sattuneet tapaturmat sekä työstä aiheutuneet ammattitaudit. Lisäksi vakuutukseen piiriin kuuluvat nykyään myös työmatkalla sattuneet tapaturmat. (Rantala & Kivisaari 2016, 414-416.)

Työtapaturma määritellään tapahtumaksi, joka on äkillinen ja odottamaton ja jonka aiheuttaa ulkoinen tekijä. Ulkoinen tekijä voi olla esimerkiksi betonielementti, joka kaatuu tehtaalla työntekijän päälle. Elementti olisi tällöin vahingoittuneesta työntekijästä riippumaton tekijä, joka aiheuttaa työntekijän loukkaantumisen. Kaatuminen olisi myös lähtökohtaisesti odottamaton, eli työntekijä ei voi etukäteen tietää, että elementti kaatuu. Vahinko olisi myös tapahtumana äkillinen, eli kaatuminen tapahtuu nopeasti. Tällöin työtapaturman kriteerit todennäköisesti täyttyisivät. Jos kuitenkin olisi niin, että työntekijä jättäisi esimerkiksi elementin kiinnittämisen tekemättä tahallaan ja aiheuttaisi vahingon tarkoituksellisesti, sitä ei voitaisi luultavasti pitää odottamattomana. (Tapaturmavakuutuskeskus 2018.)

Työtapaturmavakuutuksesta korvataan vahingoittuneelle tai ammattitautiin sairastuneelle mm. sairaanhoitokustannuksia sekä työkyvyttömyydestä aiheutuvia ansionmenetyksiä eli päiväkorvauksia. Jos henkilö tarvitsee työtapaturman seurauksena kuntoutusta, voidaan hänelle maksaa sen ajalta

kuntoutuskorvauksia, tai mikäli työkyky ei enää palaudu, voi vammautunut saada tapaturmaeläkettä. Lakisääteisen tapaturmavakuutuksen korvaukset ovat ensisijaisia, eli jos henkilö esimerkiksi vammautuu työmatkalla liikennevahingossa, ensisijainen korvaaja on lakisääteinen tapaturmavakuutus. (Rantala & Kivisaari 2016, 414-416.)

Lähtökohtaisesti kaikki työ- ja virkasuhteissa työskentelevät henkilöt ovat työaikana sattuvien työtapaturmien varalta vakuutettuina työnantajan toimesta (Tapaturmavakuutuskeskus 2018). Työntekijä kuuluu työtapaturmavakuutuksen piiriin, jos hän tekee työtä toisen lukuun ja saa siitä vastiketta, koska silloin puhutaan työ- tai virkasuhteesta. Muita tunnusmerkkejä työ- ja virkasuhteille ovat esimerkiksi työsopimus sekä työnantajan oikeus johtaa ja valvoa työn tekemistä. Työnantajalla on velvollisuus hankkia työntekijöitään varten työtapaturmavakuutus. Poikkeuksen tekevät ainoastaan pientyönantajat, joiden maksamat palkat tai niihin rinnastettavat korvaukset yhteensä eivät ylitä 1200 euroa vuodessa. Vaikka työnantaja laiminlöisi vakuuttamisvelvollisuutensa tai tällä ei olisi vakuuttamisvelvollisuutta vähäisten palkkojen vuoksi, kaikki työntekijät nauttivat lain tuomaa suojaa työtapaturmien varalta. Jos vakuutus on laiminlyöty tai siihen ei ole velvollisuutta, korvaustilanteissa korvauksia hoitaa ja maksaa tällöin tapaturmavakuutuskeskus. (Havakka 2017, 186-187.)

Yrittäjänä tehtävä työ ei ole pakollisesti vakuutettavaa, koska yrittäjät eivät pääsäännön mukaan kuulu pakollisen työtapaturmavakuutuksen piiriin eikä yrittäjille ole säädetty omaa pakollista työtapaturmavakuutusta. Poikkeuksena ovat sellaiset yrittäjät, jotka työskentelevät osakeyhtiössä tai yhteisössä, esimerkiksi osuuskunnassa, ja saavat työskentelystä vastiketta. Heidät voidaan rinnastaa työntekijäksi tapaturmavakuutuslain perusteella, vaikka he eivät olisikaan työsuhteessa. Tämä kuitenkin edellyttää, että yrittäjä ei yksin omista yli 30 prosenttia yhtiön osakepääomasta tai osakkeiden tuottamasta äänimäärästä. Lisäksi yhteenlaskettu määrä perheenjäsenten omistusten kanssa ei saa ylittää 50 prosenttia osakepääomasta tai niiden tuottamasta äänimäärästä. (Holopainen, T. 2017, 129.)

Taulukossa 1 on pyritty kuvaamaan tekijät, joilla määritellään yrittäjän kuuluminen joko pakolliseen- tai vapaaehtoiseen vakuutukseen.

Taulukko 1. Pakolliseen vakuutukseen kuuluvat yrittäjät? (LähiTapiola 2018.)

Yhtiömuoto	Pakollisesti vakuutettavat	Vapaaehtoisesti vakuutettavat
Osakeyhtiö	Osakas , joka ei ole johtavassa asemassa. Osakas , joka omistaa enintään 30 % osakkeista yksin tai yhdessä perheensä kanssa enintään 50 % osakkeista tai vastaavasta määräysvallasta.	Osakas , joka on johtavassa asemassa ja omistaa yli 30% osakkeista yksin tai yhdessä perheensä kanssa yli 50 %.
Kommandiittiyhtiö	Äänetön yhtiömies	Vastuunalainen yhtiömies
Avoin yhtiö	-	Yhtiömies
Toiminimi tai yksityisyrittäjä	Sivusukulaiset (kuten veljet, sisaret) Palkkaa saava perheenjäsenet	Työnantaja itse tai hänen avo- tai aviopuolisonsa tai perheenjäsenensä , joka on YEL-vakuutettava ja jolla on voimassa oleva YEL-vakuutus

Jos yrittäjä ei kuulu pakollisen vakuutuksen piiriin, mutta on YEL-velvollinen, hän voi vakuuttaa itsensä esimerkiksi työtaturma- ja ammattitautilain mukaisella yrittäjän vapaaehtoisella työajan vakuutuksella, joka on mahdollista laajentaa koskemaan myös vapaa-aikaa (Tapaturmavakuutuskeskus 2017). Vaikka vakuutus on yrittäjälle vapaaehtoinen, sen korvausperusteet perustuvat lakiin. Yrittäjän saamat etuudet tästä vakuutuksesta ovat siis pääasiallisesti samat kuin työsuhteensa puolesta pakollisesti vakuutetuilla. (Havakka 2017, 187.)

2.1.4 Eläkevakuutus

Suomalaisten lakisääteinen eläketurva muodostuu kahdesta osasta. Nämä osat ovat työeläke, jolla pyritään turvaamaan saavutetun ansiotason kohtuullinen säilyminen eläkeaikana, sekä kansaneläke, johon kuuluu vähimmäiseläkkeiden lisäksi myös kuntoutusetuudet ja perhe-eläkkeet. Eläkevakuutuksilla pyritään turvaamaan riittävä toimeentulo työkyvyttömyyden, vanhuuden ja huoltajan kuoleman varalta. Suomessa eläkejärjestelmä perustuu pääasiassa pakolliseen eläkevakuutukseen, mutta sitä voi jokainen halutessaan täydentää vapaaehtoisilla eläkevakuutuksilla. Niiden rooli on kuitenkin suomalaisessa eläkejärjestelmässä ainakin toistaiseksi melko vähäinen. (Uusitalo 2017, 91.)

Työeläkettä alkaa karttua kaikista ansiotuloista 17 vuoden iästä lähtien. Eläkettä kertyy vuosiansioista tietyn prosentin mukaan. Esimerkiksi jos palkkatyössä käyvän henkilön yhden vuoden ansiotulo olisi 10 000€ ja eläkkeen

karttumisprosentti 1,5 %, kertyisi kyseiselle henkilölle eläkettä 150 euroa vuodessa. Työeläkejärjestelmän tavoitteena on, että sen avulla pystyttäisiin turvaamaan kohtuullisesti henkilöille se tulotaso, joka hänellä oli ennen eläkkeelle siirtymistä. (Uusitalo 2017, 88.)

Työnantaja on velvollinen vakuuttamaan kaikki työntekijänsä eläkevakuutuksella (Uusitalo 2017, 88). Eläkevakuutusmaksu perustuu ansiotulojen määrään, eli mitä korkeammat ihmisen ansiotulot ovat, sitä suuremmat ovat myös eläkevakuutusmaksut. Työnantaja maksaa työntekijän eläkemaksun työeläkeyhtiölle kokonaisuudessaan, mutta pidättää työntekijän osuuden maksettavasta palkasta. (Verohallinto 2017).

Jos eläkkeensaajalle ei ole kertynyt lainkaan työeläkettä tai sen määrä on vähäinen, on hänellä oikeus kansaneläkkeeseen, jonka tarkoituksena on taata kaikille vähimmäiseläke. Suomessa kansaneläkejärjestelmä on asumisperusteinen, eli kansaneläkkeen määrä kasvaa jokaisen maassa asutun vuoden myötä. Jos henkilöstä tulee työkyvytön alle 65-vuotiaana, hän voi saada määräaikaista tai toistaiseksi jatkuvaa työkyvyttömyyseläkettä, joka myöhemmin muutetaan vanhuuseläkkeeksi. Jos puoliso kuolee, alle 65-vuotias leski voi saada perhe-eläkettä, ja jos vainajalla oli alaikäisiä huollettavia lapsia, nämä voivat myös saada perhe-eläkettä. Jos lapsi opiskelee, perhe-eläkettä voi saada 20-vuotiaaksi saakka. (Uusitalo 2017, 86, 91.)

3 YRITTÄJÄN ELÄKEVAKUUTUS

Henkilöt, jotka asuvat Suomessa ja tekevät ansiotyötä olematta kuitenkaan työtai virkasuhteessa, kuuluvat lähtökohtaisesti yrittäjän eläkelain piiriin. Yrittäjällä on velvollisuus ja toisaalta vapaus huolehtia omasta eläketurvastaan ottamalla yrittäjän eläkevakuutus eli YEL-vakuutus ja maksamalla siihen liittyviä eläkevakuutusmaksuja. Jos henkilö on työsuhteessa johonkin, hänen ei itse tarvitse huolehtia eläkevakuutuksen ottamisesta, eikä siihen liittyvien maksujen maksamisesta, kun taas yrittäjillä on velvollisuus huolehtia kaikesta itse. (Verohallinto 2017.)

Yrittäjällä eläke kertyy samalla tavalla kuin palkkatyöläisillä, eli tietyn prosentin mukaan vuosittain, mutta erona on se, että kertymä lasketaan yrittäjän YEL-vakuutuksen työtulon mukaan, eikä ansiotulojen mukaan. Yrittäjä voi siis määrittää työtulon alhaisemmaksi kuin mikä hänen todellinen työpanoksena on ja näin maksaa pienempiä eläkevakuutusmaksuja. Jos yrittäjä on mitoittanut työtulonsa alakanttiin, kertyy myös eläkettä liian pienen tulon mukaisesti. (Verohallinto 2017.)

Jos yritystoimintaa harjoittava henkilö on iältään 18–67 vuotias, eikä ole jäänyt aiemmin vanhuuseläkkeelle, kuuluu hän lähtökohtaisesti eläkevakuutusvelvollisiin. Tällöin hänellä on velvollisuus ottaa itselleen yrittäjän eläkevakuutus. Tosin edellytyksenä on lisäksi se, että yritystoiminta on jatkunut vähintään 4 kuukautta ja arvioitu tulo yritystoiminnasta tai työpanoksen arvo ylittää asetetun minimirajan. Yhtiömuotoisten yritysten osakkaiden osalta on erikseen säädökset siitä, ketkä ovat yrittäjän eläkelain piiriin kuuluvia yrittäjiä. Esimerkiksi avoimen yhtiön yhtiömies tai osakeyhtiön osakas, joka omistaa yksin yli 30 prosenttia yhtiön osakkeista, kuuluu yrittäjän eläkelain piiriin. YEL-vakuutus on hankittava kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun vakuutusvelvollinen yritystoiminta on aloitettu. (Verohallinto 2017.)

3.1 YEL-työtulo

Yrittäjä määrittää itse oman YEL-vakuutuksensa työtulon, jonka perusteella lasketaan vuotuinen vakuutusmaksu. Työtuloksi kuuluisi määritellä sellainen summa, joka vastaa sitä vuosipalkkaa, joka samasta työstä tulisi maksaa ulkopuoliselle työntekijälle, joka palkattaisiin tekemään kyseistä työtä ja jolla olisi vastaavat tiedot ja taidot kuin yrittäjällä. Työtulon tulisi siis vastata yrittäjän oman työpanoksen arvoa. (Veritas 2018.) Enimmillään työtulo voi olla 168 750 euroa vuodessa (Rantala & Kivisaari 2017, 381).

Kun työtuloa määritellään, tulisi ottaa huomioon yritystoiminnan piirteet, eli esimerkiksi vuotuinen liikevaihto, mahdollinen kausiluonteisuus sekä se, onko yrittäjätoiminta päätoimista. Jos henkilö esimerkiksi työskentelee työsuhteessa, josta saa kuukausipalkkaa, ja päättää aloittaa vapaa-ajallaan sivutoimisen yrittäjätoimen, on hyvä ottaa huomioon, että henkilö nauttii eläke- ja sosiaaliturvaa työsuhteensa puolesta. Myös esimerkiksi sesonkiluonteisen yrittäjätoimen kannalta on syytä miettiä, pitäisikö työtulo mitoittaa siten, että sesongin aikana tulisi maksettua ikään kuin ”koko vuoden edestä” eläkevakuutusmaksuja, jotta eläkettä kertyy riittävästi. Eläketurvakeskus on laatinut yhdessä yrittäjien toimialajärjestöjen kanssa ohjeen työtulon määrittämiseksi toimialoittain, jota yrittäjä voi esimerkiksi hyödyntää työtulonsa määrittelyssä. (Veritas 2018.)

Ansioperusteisten sosiaalietuuksien määrä perustuu yrittäjillä YEL-työtuloon. Mitä pienemmäksi yrittäjä on työtulonsa määrittänyt, sitä pienempi on esimerkiksi hänelle maksettava sairauspäiväraha. Moni työtulonsa pieneksi määrittänyt yrittäjä kokeekin, että sairastaminen on liian kallista. Varsinkin, jos yrittäjä toimii yksin, voi sijaista olla sairastuessa hankala löytää, ja liian pieni työtulo voi tulla todella kalliiksi. Työtuloa ei voi päivittää takautuvasti, joten olisi ensiarvoisen tärkeää, että jokainen yrittäjä ymmärtäisi työtulon vaikutuksen sairauspäivärahan määrään. (Työeläkeyhtiö Elo 2017.)

3.2 YEL-vakuutusmaksut

YEL-vakuutusmaksu on tietty prosenttiosuus yrittäjän itselleen määrittämästä YEL-vakuutuksen työtulosta. YEL-työtulo siis vastaa periaatteessa palkkatyöläisen vuosityöansiota eläkkeen kertymässä, vaikka yrittäjällä on vapaus itse määrittää sen taso eläkevakuutuksessa. Vuonna 2018 YEL-vakuutuksen maksuprosentti on 40-vuotiaalle yrittäjälle 24,10 %. (Suomen yrittäjät 2018.)

Yrittäjä maksaa eläkevakuutusmaksun kokonaisuudessaan itse, joten se voi tuntua maksuna varsin korkealtakin etenkin silloin, kun henkilö siirtyy palkkatyöstä yrittäjäksi. Toisaalta eläkevakuutusmaksut ovat yrittäjälle kokonaan verotuksessa vähennyskelpoisia maksuja. Koska eläkevakuutukset ovat lakisääteisiä vakuutuksia, vakuutusmaksuprosentit määrittää työeläkeyhtiöiden sijaan Sosiaali- ja terveysministeriö vuosittain. Aloittava yrittäjä saa eläkevakuutusmaksusta 22 prosentin alennuksen neljän ensimmäisen yrittäjyysvuoden ajalta. Alennus lasketaan siis työtulon perusteella laskettavasta vakuutusmaksusta, eikä maksuprosentista, joka toisinaan aiheuttaa sekaannuksia. YEL-vakuutuksen maksujen määrä riippuu siis kokonaisuudessaan yrittäjän iästä, siitä, kauanko yrittäjätoimintaa on harjoitettu, sekä työtulon määrästä. Jos vakuutusmaksun haluaa maksaa useammassa erässä, saattaa maksuun tulla lisäksi maksutapa-alennus tai korotus. (Suomen yrittäjät 2018.)

Yrittäjä saa itse päättää, mistä työeläkeyhtiöstä tai vakuutuslaskasta YEL-vakuutuksensa ottaa. Yrittäjä on myös itse velvollinen huolehtimaan omista eläkevakuutusmaksuistaan kokonaisuudessaan. (Rantala & Kivisaari 2016, 381-382.) Vakuutusmaksu vastaa eläkevakuutusmaksua, joka työntekijästä joudutaan maksamaan. Työsuhteessa oleva työntekijä maksaa kuitenkin omasta eläkevakuutusmaksustaan vain osan ja työnantaja loput, joten yrittäjän osuus on huomattavasti suurempi, koska hän maksaa koko maksun itse. Yrittäjän maksamat YEL-vakuutusmaksut ovat kuitenkin kokonaan verovähennyskelpoisia, mikä osaltaan hieman lieventää yrittäjän taloudellista taakkaa. (Suomen yrittäjät 2018.)

4 VAPAAEHTOISET HENKILÖVAKUUTUKSET

Suomessa sosiaalivakuutusten antama turva on yksistään jo kohtuullisen kattava perusturva kaikille kansalaisille, mutta se perustuu kuitenkin yleensä keskimääräisiin tarpeisiin, ja etuuksien laskentapa on usein kaavamaista. Koska sosiaalivakuutuksella ei voida näin ollen turvata jokaisen ihmisen yksilöllisiä tarpeita, on olemassa vapaaehtoisia henkilövakuutuksia, joiden ensisijaisena tehtävänä täydentää sosiaalivakuutusta ja sosiaaliturvaa. Tarjottavien palveluiden yhteensovittaminen ihmisten tarpeiden ja sosiaalivakuutuksen antaman turvan kanssa onkin ensisijaisen tärkeää yksityisten henkilövakuutus tuotteiden kehittämistyössä. (Rantala & Kivisaari 2016, 467.)

Vapaaehtoiset henkilövakuutukset vaativat usein selvityksen vakuutetun terveydentilasta. Jos henkilöllä on esimerkiksi aiemmin todettuja tai hoidettuja sairauksia, voi käydä pahimmassa tapauksessa niin, että vakuutusta ei voida myöntää lainkaan. Vaikka vakuutus myönnettäisiinkin, voi olla, että vakuutusmaksuun tehdään kasvaneen riskin vuoksi korotus tai vakuutukseen asetetaan rajoitusehtoja, joiden perusteella esimerkiksi tietyn sairauden tai oireen aiheuttamaa vakuutustapahtumaa ei korvata. Tämän vuoksi olisi tärkeää, että ihminen vakuuttaisi itsensä hyvissä ajoin, ennen kuin vakuutukselle on varsinaisesti mitään tarvetta. (Aktia 2018.)

On olemassa monenlaisia vapaaehtoisia henkilövakuutuksia. Tässä tutkimuksessa keskitytään niihin, joita vakuutusyhtiö Pohjantähdessä tarjoaan. Pohjantähden tarjoamia vapaaehtoisia henkilövakuutuksia ovat sairaus- ja tapaturmavakuutukset sekä henki- ja työkyvyttömyysvakuutukset. Seuraavissa alaluvuissa käsitellään tarkemmin näitä vapaaehtoisten henkilövakuutusten tyyppejä.

4.1 Henkivakuutus

Suomen sosiaaliturva on kattava ja sisältää sosiaalivakuutusten tuomaa turvaa, mutta niistä maksettavat etuudet eivät silti useinkaan yksinään riitä kattamaan perheen kaikkia taloudellisia vastuita, jos esimerkiksi toinen vanhemmista menehtyy. Ihmisellä on usein noin 25–50 vuoden iässä vastuuta esimerkiksi

perheen ja lasten huoltamisesta, asuntolainaa tai vaikkapa yritystoimintaan liittyviä velkoja, joista on ainakin osittain omalla omaisuudellaan vastuussa, tai mahdollisesti kaikkia näitä yhtä aikaa. Tällaisessa elämäntilanteessa kuolema on merkittävä riski, johon voi olla järkevää varautua henkivakuutuksella. (Rantala & Kivisaari 2016, 467–468.)

Käsitteenä henkivakuutus voidaan ymmärtää suppeasti tai todella laajasti. Laajalla käsityksellä henkivakuutus-sanalla saatetaan viitata lähes mihin tahansa vapaaehtoiseen henkilövakuutuslajiin. (Rantala & Kivisaari 2016, 467.) Historiassa henkivakuutus kuoleman varalta oli ensimmäinen vapaaehtoinen henkilövakuutus, ja alkujaan ensimmäiset sairaus- ja työkyvyttömyysvakuutukset myytiin ainoastaan henkivakuutuksen liitännäisturvana, eli niistäkin on käytetty termiä henkivakuutus. Lisäksi tilastoinnissa suuri osa vapaaehtoisista henkilövakuutuksista sijoitetaan henkivakuutuksen alle. Nämä seikat ovat omiaan aiheuttamaan käsitteellistä epäselvyyttä. Lisäksi henkivakuutuksella viitataan useasti erilaisiin säästövakuutuksiin, joiden tavoitteena on turvata elämää silloin, ”jos henkilö ei kuolekaan”. (Liukko, J. 2013, 15.)

Henkivakuutukset jaotellaan yleensä kahteen osaan, eli kuolemanvaravakuutuksiin ja niin sanottuihin elämänvaravakuutuksiin, eli säästö- ja sijoitusvakuutuksiin. Kun puhutaan henkivakuutuksista, jotka ovat voimassa puhtaasti kuoleman varalta, käytetään termiä riskihenkivakuutus. Tällöin vakuutuksen ideana on siis se, että henkilö maksaa elinaikana sovittuja vakuutusmaksuja, ja mikäli hän kuolee vakuutuksen voimassaoloaikana, maksetaan edunsaajille sovittu vakuutuskorvaus. Säästöhenkivakuutus puolestaan ei nimestään huolimatta ole varsinainen vakuutustuote, vaan enemmänkin yksi tapa säästää ja sijoittaa. Idea on yksinkertaistettuna se, että mikäli henkilö on hengissä vakuutuksen päättyessä, maksetaan hänelle sovittu korvaus, esimerkiksi säästetty summa sekä mahdolliset sijoitustuotot, joko kertakorvauksena tai osissa. Jos henkilö kuolee kesken sopimuksen voimassaolon, kertynyt rahasumma maksetaan vakuutukseen merkityille edunsaajille. (TalousSuomi 2018.)

Tässä tutkimuksessa henkivakuutus käsitetään suppeasti, eli niin sanottuna riskihenkivakuutuksena. Sen perusteella maksetaan edunsaajalle sovittu vakuutuskorvaus, mikäli vakuutettu henkilö kuolee vakuutuksen voimassaoloaikana. (Finanssivalvonta 2016.)

4.2 Sairauskuluvakuutus

Sitä, mitä sairaudella tarkoitetaan, on vaikea määritellä. Yhden määritelmän mukaan ihminen, jolle aiheutuu pysyvää haittaa, vajaatoimintoja tai vammaisuutta joko psykofyysisen rakenteen tai toiminnan poikkeavuuden seurauksena, on sairastunut. Toisessa lähteessä sairaus kuvataan poikkeavuudeksi normaalista, jolloin ongelmaksi muodostuu määritellä, mitä on normaali. (Terveyskirjasto Duodecim 2018.)

Kun puhutaan yleisesti sairauskuluvakuutuksista, puhutaan yleensä vapaaehtoisesta vakuutuksesta, jonka tarkoituksena on korvata vakuutetulle aiheutuneita tapaturman ja sairauden aiheuttamia hoitokuluja. Tällaisia hoitokuluja ovat esimerkiksi lääkärinpalkkiot, poliklinikkamaksut ja toimenpidekorvaukset. Vakuutuksen korvaavuus vaihtelee yhtiöittäin, ja yhdessä vakuutusyhtiöissä voi olla useita erityyppisiä sairauskuluvakuutuksia, joiden korvauspiiri ja nimitys vaihtelee. (Financer 2018.)

Yksi tärkeimmistä syistä, miksi suomalaiset hankkivat sairauskuluvakuutuksia, on nopea hoitoon pääseminen. Yleensä sairauskuluvakuutus mahdollistaa myös yksityisen sairaanhoidon käyttämisen, ja tällöin vakuutettu voi parhaimmillaan itse valita hoitopaikan ja ajankohdan. Sosiaalivakuutukseen perustuva kunnallinen sairaanhoito koetaan usein hitaaksi, minkä vuoksi ihmiset kaipaavat vaihtoehtoja ja mahdollisuutta nopeuttaa hoitoon pääsyä. (Financer 2018.)

Sairauskuluvakuutus vaatii yleensä asiakkaan terveydentilaa kartoittavan terveystarkastuksen antamista. Esimerkiksi jo olemassa olevat sairaudet voivat aiheuttaa sen, että vakuutusta ei voida myöntää normaaliehdoin. Tämä tarkoittaa sitä, että vakuutukseen voi tulla rajoitusehtoja liittyen tiettyihin sairauksiin tai niiden oireisiin, tai hinta voi olla normaalihintaa korkeampi. (Financer 2018.)

Sairauskuluvakuutuksissa on yleensä jokin omavastuu, eli osuus hoitokuluista, jotka vakuutettu joutuu itse maksamaan joka tapauksessa. Omavastuu voi olla tietty rahasumma, esimerkiksi 200 euroa yhtä sairautta kohti, tai hakukertakohtainen omavastuu, jolloin omavastuuosuus vähennetään joka kerta, kun vakuutettu toimittaa kuluja vakuutusyhtiöön. Sairauskuluvakuutuksen hintaan vaikuttaa yleensä vakuutetun ikä vakuutuksenteon hetkellä, vakuutukseen sovittava enimmäiskorvausmäärä sekä omavastuuosuus. Enimmäiskorvausmäärä voi olla määritelty siten, että paljonko vakuutuksesta maksetaan korvauksia yhtä sairautta kohden, tai toinen vaihtoehto voi esimerkiksi olla, että vakuutuksesta korvataan yhteensä tietty enimmäissumma kaikkia hoitokuluja ja vakuutus päättyy, jos korvausmäärä tulee täyteen. (Financer 2018.)

Työnantajalla on yleensä Suomessa velvollisuus järjestää työntekijöille työterveyshuolto. Tämä voidaan ajatella periaatteessa eräänlaisena vakuutuksena työnantajalta työntekijän hyväksi. Työterveyden kautta työntekijä pääsee nopeasti lääkärin tutkimuksiin. Yleensä työterveyshuolto ei kuitenkaan kata erikoissairaanhoidon eikä esimerkiksi leikkaustoimenpiteitä, ellei kyseessä ole työtapaturma. Yrittäjällä ei ole vastaavaa työterveyshuoltoa toisten järjestämänä, mikä voi olla yksi hyvä syy yrittäjälle hankkia sairauskuluvakuutus. Usein yrityksen työt ovat kiinni siitä, pystyykö yrittäjä niitä tekemään, joten on erityisen tärkeää, että jonkin vaivan ilmetessä yrittäjä pääsee nopeasti tutkimuksiin sekä mahdollisesti tarvittaviin hoitoihin. Yrittäjä voi tietyissä tilanteissa vähentää itselleen ottamansa sairauskuluvakuutuksen maksut verotuksessaan, mikä voi osaltaan madaltaa kynnyksen vakuutuksen ottamiseen. (Financer 2018.)

4.3 Tapaturmavakuutus

Tapaturmalla tarkoitetaan henkilövahinkoa, joka tapahtuu äkillisesti ja on luonteeltaan ennalta arvaamaton. Täyttääkseen tapaturman käsitteen vaatimukset tulee vahingon olla lisäksi myös odottamaton. Jos henkilö aiheuttaa

vahingon tahallisesti, sitä ei todennäköisesti luokitella tapaturmaksi. (Laki24.fi 2018.)

Tapaturmasta aiheutuneiden taloudellisten menetysten korvaaminen on vapaaehtoisen tapaturmavakuutuksen tarkoitus ja lähtökohta. Vapaaehtoinen tapaturmavakuutus koostuu useasta osasta, joita ovat tapaturman hoitokulut, tapaturman aiheuttaman pysyvän haitan kertakorvaus, eli niin sanottu invaliditeettikorvaus, sekä tapaturman aiheuttaman kuoleman korvaus. Lisäksi vapaaehtoiseen tapaturmavakuutukseen on yleensä mahdollista lisätä turva tapaturman aiheuttaman työkyvyttömyyden varalle, eli päivärahavakuutus. Lähtökohtaisesti vapaaehtoinen tapaturmavakuutus täydentää pakollista vakuutusta, koska se korvaa sellaisia tilanteita, joita pakollinen vakuutus ei kata. Tietyissä tilanteissa vapaaehtoisesta tapaturmavakuutuksesta voi saada lisäkorvausta pakollisen vakuutuksen vakuutuskorvauksen lisäksi. (Rantala & Kivisaari 2016, 503–504.)

4.4 Työkyvyttömyysvakuutukset

Jos henkilö menettää työkykynsä väliaikaisesti sairauden, vian tai vamman vuoksi, Kela maksaa tällöin henkilölle sairauspäivärahaa ansionmenetyksen vuoksi. Sairauspäivärahaa maksetaan enintään vuoden pituiselta ajanjaksolta. Jos työkyvyttömyys jatkuu vuoden sairauspäivärahakauden jälkeen, henkilölle voidaan maksaa työkyvyttömyyseläkettä työeläkeyhtiöstä, mikäli henkilö on vähintään 17-vuotias, eikä ole täyttänyt ikäluokkansa alinta vanhuuseläkeikää. Henkilölle voidaan maksaa myös kuntoutustukea, mikäli sairauden tai vamman arvioidaan paranevan kuntoutuksella. Kuntoutustuki edellyttää kuitenkin hoito- tai kuntoutussuunnitelmaa. Kuntoutustuki on suuruudeltaan työkyvyttömyyseläkkeen kokoinen ja se voidaan muuttaa työkyvyttömyyseläkkeeksi, jos kuntoutus ei palauta työkykyä vuoden ajanjaksolla. (Ritola 2018.)

Jos ihminen menettää tapaturman tai sairauden seurauksena työkykynsä kokonaan yli vuodeksi, voidaan hänet todeta pysyvästi työkyvyttömäksi. Jos henkilö ei tällöin ikänsä puolesta saa vielä vanhuuseläkettä, hänelle voidaan

maksaa työkyvyttömyyseläkettä. Jos vamma tai sairaus arvioidaan paranevaksi ja henkilöä voidaan kuntouttaa, hänelle maksetaan kuntoutustukea. Kuntoutustuki lakkaa, kun henkilöstä tulee jälleen työkykyinen, tai se voidaan muuttaa työkyvyttömyyseläkkeeksi, mikäli työkyky ei palaudu. Maksaja on yleensä työeläkelaitos ja/tai Kela. (Ritola 2018.)

Kun henkilö menettää työkykynsä liikennevahingossa tai työaikana sattuneen tapaturman tai ammattitaudin vuoksi, ovat liikenne- ja työtapaturmavakuutukset ensisijaisia korvaajia. Tällöin eläkekorvauksia maksetaan vakuutusyhtiöstä ja henkilö saa työeläkettä ainoastaan, mikäli se on suurempi kuin vakuutusyhtiön maksamat korvaukset. (Ritola 2018.)

Työkyvyttömyys jaetaan vakuuttamismielessä yleensä kahteen kategoriaan. Puhutaan ohimenevästä työkyvyttömyydestä ja pysyvästä työkyvyttömyydestä. Vakuutus ohimenevän työkyvyttömyyden varalle on päiväkorvausluonteinen ja siinä on usein niin sanottu omavastuu-aika, eli korvausta ei yleensä makseta ensimmäisiltä sairauslomapäiviltä, vaan sitä aletaan useimmiten maksaa vasta 10.-30. sairauslomapäivänä. Jos henkilö esimerkiksi jää sairauslomalle kipeytyneen selän vuoksi, ja hänen työkyvyttömyytensä jatkuu yhtäjaksoisesti yli 30 päivän ajan, maksetaan vakuutuksesta sovittua päiväkorvausta. Esimerkissä vakuutukseen on siis valittu 30 päivän omavastuu-aika, eli mikäli vammautunut olisi vaikkapa kaksi kuukautta yhtäjaksoisesti sairauslomalla, saa hän korvauksen toisen kuukauden ajalta, eli kun 30 päivää työkyvyttömyyden alkamisesta on kulunut. (Aktia 2018.)

Ohimenevän työkyvyttömyyden vakuutuksesta maksettava päiväkorvaus on veronalaista tuloa, joka on otettava huomioon päiväkorvauksen määrää suunniteltaessa. Toisaalta on hyvä muistaa, että ohimenevän työkyvyttömyyden päiväkorvauksella ei ole vaikutusta muihin vakuutuskorvauksien määriin, kuten esimerkiksi Kelan sairauspäivärahoihin. (Aktia 2018.)

Jos ihminen vammautuu pysyvästi tapaturman seurauksena tai sairastuu niin vakavasti, että hänet todetaan pysyvästi työkyvyttömäksi, vaikuttaa se usein ansiotuloihin alentavasti merkittävän paljon ja jopa lopun iän. Työkyvyttömyyseläke on usein n. 50-70 % ihmisen sen hetkisestä ansiotasosta.

Yrittäjien osalta työkyvyttömyyseläke lasketaan YEL-vakuutuksen työtulon mukaan. (Aktia 2018.)

Pysyvän työkyvyttömyyden vakuutuksessa sovitaan yleensä vakuutusmäärä eli kertakorvaus, joka maksetaan vakuutetulle, mikäli tästä tulee työkyvytön. Korvauksen saamisen edellytyksenä on yleensä, että työkyvyttömyys on kestänyt vähintään vuoden, ennen kuin korvausta voi hakea. Vakuutusmaksu perustuu yleensä lähtökohtaisesti haettuun kertakorvauksen määrään sekä vakuutetun ikään vakuutuksen myöntöhetkellä. (Aktia 2018.)

5 TUTKIMUSMETODOLOGIA

5.1 Tutkimuskysymykset

Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, täydentävätkö yrittäjät sosiaaliturvaansa vapaaehtoisilla vakuutuksilla ja jos eivät täydennä, niin miksi eivät. Lisäksi tutkimuksessa haluttiin selvittää, ovatko yrittäjät selvillä YEL-työtulon ja sosiaaliturvan välisestä yhteydestä. Tutkimusongelmat ovat seuraavat:

1. Kuinka yleistä on, että yrittäjät täydentävät sosiaaliturvaansa vapaaehtoisilla henkilövakuutuksilla?
2. Mitkä tekijät vaikuttavat siihen, että kaikki yrittäjät eivät ota vapaaehtoisia henkilövakuutuksia?
3. Kuinka tietoisia yrittäjät ovat YEL-työtulon vaikutuksesta sosiaaliturvaan?

Tutkimusongelmista on johdettu esimerkiksi seuraavanlaisia tutkimuskysymyksiä: Ovatko yrittäjät tietoisia siitä, millaisia vapaaehtoisia henkilövakuutuksia on tarjolla ja miten ne vaikuttavat yrittäjän sosiaaliturvaan? Kuinka suurella osalla yrittäjistä on vapaaehtoisia henkilövakuutuksia ja kuinka suurella osalla ei ole? Tietävätkö yrittäjät, mitä tarkoittaa YEL-työtulo? Tietävätkö yrittäjät, mikä on heidän oma YEL-työtulonsa? Mitkä tekijät ovat vaikuttaneet siihen, minkä suuruisiksi yrittäjät ovat oman YEL-työtulonsa määrittäneet?

5.2 Kvantitatiivinen tutkimus

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on saada yleiskuva yrittäjien tietoisuudesta sosiaaliturvan ja YEL-tulon yhteydestä sekä selvittää, kuinka yleistä on, että yrittäjät täydentävät sosiaaliturvaansa vapaaehtoisilla vakuutuksilla. Koska tutkimuksen kiinnostuksenkohteena ovat määrät ja tavoitteena yleistäminen, tutkimusmenetelmäksi valikoitui selkeästi kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimusmenetelmä.

Määrällisessä tutkimuksessa on tarkoitus nimensä mukaisesti laskea määriä, ja sen tavoitteena on yleistäminen. Määrällisessä tutkimuksessa tutkimusaineisto

koostuu pääsääntöisesti luvuista. (Kananen 2015, 82.) Aineisto saadaan mittauksen tuloksena, ja sen käsittelyyn käytetään tilastollisia menetelmiä (Kananen 2008, 10). Määrällinen tutkimus on käytäntöön kohdistuvaa teoriapohjaista tutkimusta, eli sen taustalta löytyy aina valmiita, ilmiötä selittäviä teorioita (Kananen 2015, 82, 202). Tutkittava ilmiö tulee määrittää perusteellisesti ja sen tulee olla tarpeeksi täsmentynyt, jotta sitä voidaan mitata määrällisen tutkimuksen menetelmillä (Kananen 2008, 10).

5.3 Aineistonkeruu

Useimmiten määrällisessä tutkimuksessa käytetään aineistonkeruumenetelmänä kyselyä. Kyselyssä kysymykset ja vastausvaihtoehdot esitetään sanallisesti, mutta vastaukset saadaan pääsääntöisesti numeerisessa muodossa. (Kananen 2015, 82, 202.) Määrällisen tutkimuksen tekeminen edellyttää sitä, että ilmiöstä on etukäteen tarpeeksi teoriaa ja tuntemusta, sillä vain riittävän esiymmärryksen ja ilmiöön vaikuttavien tekijöiden tunnistamisen avulla on mahdollista muodostaa oikeita ja tarpeeksi tarkkoja kysymyksiä kyselyä varten. (Kananen 2015, 200-202.)

Tässä tutkimuksessa on käytetty aineistonkeruumenetelmänä kyselyä. Kysely koostui pääasiassa strukturoiduista kysymyksistä, mutta mukana oli myös muutama avoin kysymys. Strukturoidulla kysymyksellä tarkoitetaan kysymystä, johon on annettu valmiit vastausvaihtoehdot, joista vastaaja valitsee sopivimmaksi katsomansa vaihtoehdon. Avoimessa kysymyksessä taas ei ole vaihtoehtoja, vaan vastaaja voi vapaasti päättää, mitä haluaa kirjoittaa vastaukseksi. (Kananen 2015, 204.) Tämän tutkimuksen kyselyssä kysyttiin yrittäjiltä sellaisia sosiaaliturvaan ja sen täydentämiseen liittyviä kysymyksiä, joiden avulla pyrittiin saamaan vastauksia tutkimusongelmiin. Kyselyssä oli yhteensä 12 kysymystä.

Kysely toteutettiin lähettämällä 46 henkilölle sähköpostilla tutkimuskutsu. Sähköpostilla lähetettävä kutsu toimii niin, että tutkittavan napauttaessa sähköpostissa olevaa osoitetta hän pääsee internet-sivulle, jossa erillisellä aineistonkeruuhjelmalla tehty kyselylomake avautuu tutkittavan näytölle.

Tutkittava vastaa kyselyyn, ja vastaukset tallentuvat aineistonkeruuohjelmaan. (Kananen 2015, 209-210.) Tässä tutkimuksessa aineistonkeruuohjelmana käytettiin Webropolia.

5.4 Perusjoukko ja otanta

Kvantitatiivisessa tutkimuksessa perusjoukko tarkoittaa sitä kohderyhmää, johon tutkimus kohdistuu ja johon liittyviä päätelmiä tutkimuksessa on tarkoitus tehdä. Määrällisen tutkimuksen perusjoukko voi olla hyvinkin laaja, eikä kyselyn toteuttaminen koko perusjoukolle useinkaan ole järkevää tai mahdollista esimerkiksi aika- ja kustannussyistä. Määrällisessä tutkimuksessa voidaankin käyttää otantaa, eli kysyä tutkimuksen kannalta oleellisia asioita pieneltä joukolta asianomaisia, perusjoukkoon kuuluvia ihmisiä. (Kananen 2015, 200, 266-267.) Näin saadaan otos, joka on osajoukko eli eräänlainen pienoismalli koko perusjoukosta (Tähtinen, Laakkonen & Broberg 2011, 14-15).

Otoksen tulee edustaa rakenteeltaan ja ominaisuuksiltaan mahdollisimman hyvin koko sitä kohderyhmää, jota tutkittavana oleva ilmiö koskettaa. Otoksen avulla tutkimustulokset on tarkoitus yleistää, eli tehdä päätelmiä, jotka koskevat koko kohderyhmää. (Tähtinen ym. 2011, 14-15.) Hyvin tehty otanta on kvantitatiivisen tutkimuksen perust. (Valli 2015, 21).

Tässä tutkimuksessa ollaan kiinnostuneita vakuutusyhtiö Pohjantähden yritysasiakkaista, eli he muodostavat tutkimuksen perusjoukon. Käytännön syistä perusjoukkoa on kyselyä lähetettäessä kuitenkin rajattu niin, että luetteloin vain sellaiset Pohjantähden yritysasiakkaat, jotka ovat omia asiakkaitani ja joiden kanssa olen ollut tekemisissä viimeisen vuoden aikana. Ensisijaisesti rajaus johtui siitä, että halusin tämän tutkimuksen yhteydessä saada tietoa myös oman myyntityöni onnistumisesta. Kysymällä vain omilta asiakkailtani, kuinka tietoisia he ovat vapaaehtoisista henkilövakuutuksista ja onko heillä sellaisia, sain itselleni hyödyllistä palautetta siitä, olenko onnistunut myyntityössäni antamaan asiakkaan tarvitsemat perustiedot vapaaehtoisin vakuutuksiin liittyen.

Rajaukseen vaikutti myös se, että uskoin omien asiakkaideni vastaavan kyselyyn todennäköisemmin kuin sellaisten asiakkaiden, joiden kanssa en ole ollut

tekemisissä. Toivoin saavani vähintään 30 vastausta, ja koska halusin varautua siihen, että kaikki eivät vastaa kyselyyn, lähetin kyselyn hieman suuremmalle joukolle, yhteensä 46 yritysasiakkaalleni. Vastausprosentti olikin todella korkea (n. 90 %), sillä vastauksia tuli yhteensä 41.

Tässä tutkimuksessa otanta on toteutettu yksinkertaisena satunnaisotantana. Yksinkertaisessa satunnaisotannassa perusjoukosta muodostetaan luettelo, ja luettelosta valitaan jollakin satunnaismenetelmällä, esimerkiksi arpomalla, tietty määrä havaintoyksiköitä, jotka muodostavat otoksen (Kananen 2015, 274-275). Olennaista satunnaisotannassa on, että jokaisella perusjoukon yksiköllä on yhtä suuri todennäköisyys tulla valituksi otantaan. Satunnaisotanta soveltuu käytettäväksi erityisesti silloin, kun perusjoukkona toimii pienehkö henkilölista. (Valli 2015, 24.) Tässä tutkimuksessa otos muodostettiin niin, että perusjoukko luetteloidiin, ja luetteloituja yksiköitä vastaavat luvut kirjoitettiin arvontalipukkeille. Lipukkeita nostettiin sattumanvaraisesti tietty määrä, jolloin saatiin muodostettua otos.

6 TUTKIMUSTULOKSET

Kysymyslomakkeen ensimmäisessä ja toisessa kysymyksessä selvitettiin vastaajien ikää ja sukupuolta. Vastaajista noin kolmasosa oli naisia ja noin kaksi kolmasosaa oli miehiä. Viisi prosenttia vastaajista oli alle 30-vuotiaita. Hieman vajaa 70 % vastaajista oli 30-50 -vuotiaita. Yli 50-vuotiaita oli lähes kolmasosa vastaajista.

Kolmannessa kysymyksessä haluttiin selvittää, tietävätkö vastaajat, mitä tarkoittaa yrittäjän eläkevakuutuksen perusteena oleva työtulo. Vastaajista puolet (51 %) arvioi tietävänsä sen hyvin. Lähes puolet (46 %) arveli tietävänsä työtulon merkityksen pääpiirteittäin, ja yksi vastaajista (2,44 %) kertoi tietävänsä sen melko huonosti.

Neljännessä kysymyksessä kysyttiin, tietävätkö vastaajat, miten YEL-työtulon määrä vaikuttaa yrittäjän sosiaaliturvaan. Noin joka seitsemäs (15 %) vastaaja arvioi tietävänsä sen melko huonosti. Vain vajaa puolet vastaajista (49 %) arvioi tietävänsä tämän melko hyvin. Noin joka kolmas (36 %) arvioi tietävänsä pääpiirteittäin, miten työtulon määrä vaikuttaa sosiaaliturvaan.

Viidennessä kysymyksessä selvitettiin sitä, onko vastaajilla voimassa oleva yrittäjän eläkevakuutus ja ovatko he pää- vai sivutoimisia yrittäjiä. Tätä kysyttiin siksi, että vastaajien joukossa olisi voinut olla sivutoimisia yrittäjiä, joilla sivutoimisuus olisi todennäköisesti vaikuttanut esimerkiksi YEL-työtulon määrittämiseen tai vapaaehtoisten vakuutusten tarpeeseen. Tällöin sivutoimisuus olisi pitänyt ottaa huomioon kyseisen vastaajan antamissa vastauksissa. Kaikki kyselyyn vastanneet yrittäjät kertoivat kuitenkin olevansa päätoimisia yrittäjiä.

Kuudennessä kysymyksessä kysyttiin, paljonko on vastaajan tämänhetkinen YEL-työtulo. Vastausvaihtoehdot oli määritelty niin, että ensimmäinen vaihtoehto oli "alle 12 576 euroa". Tämä johtui siitä, että kyseinen summa on määritelty rajaksi sille, kuuluuko yrittäjä työttömyysturvan piiriin, eli jos työtuloksi on määritelty alle 12 576 euroa, yrittäjä ei kuulu työttömyysturvan piiriin. (Maksatko liian pientä YEL-maksua? 2018). Noin joka seitsemännellä yrittäjällä (15 %)

työtulo oli pienempi kuin 12 576 euroa. Viisi prosenttia vastaajista ei tiennyt, mikä on heidän työtulonsa. Joka kolmannella vastaajalla (34 %) työtulo oli yli 12 576 euroa, mutta alle 20 000 euroa. Lähes puolella vastaajista (46 %) työtulo oli yli 20 000 euroa.

Seitsemännessä kysymyksessä selvitettiin, arvioivatko vastaajat nykyisen työtulonsa vastaavan sitä palkkaa, joka kohtuudella olisi maksettava heidän työtään tekemään palkatulle, saman ammattitaidon omaavalle henkilölle. Vain 29 % vastaajista arvioi työtulonsa vastaavan työtä tekemään palkatulle maksettavaa palkkaa. Joka kymmenes arvioi työtulonsa olevan isompi kuin palkka, joka maksettaisiin työtä tekemään palkatulle henkilölle. Yli puolet vastaajista (56 %) oli sitä mieltä, että heidän työtulonsa on matalampi kuin se palkka, joka kohtuudella kuuluisi maksaa työtä tekemään palkatulle, saman ammattitaidon omaavalle henkilölle.

Kahdeksannessa kysymyksessä kartoitettiin sitä, mitkä tekijät ovat vaikuttaneet vastaajien nykyisen YEL-työtulon määrittämisessä. Puolet vastaajista (51 %) ilmoitti, että vakuutusmaksun määrä on vaikuttanut heidän nykyisen työtulonsa määrittämisessä. Vastaajista 41 prosenttia kertoi eläkkeen kertymisen vaikuttavan heidän työtuloonsa. He ovat siis määritelleet työtulonsa osittain sitä silmälläpitäen, minkä verran työtulo kerryttää heille vanhuuseläkettä. Vajaalla kolmanneksella vastaajista (27 %) työtulon määrittämiseen oli vaikuttanut Kelan sairauspäivärahan määrä, eli se, paljonko he työtulonsa perusteella saisivat Kelasta sairauspäivärahaa mahdollisen työkyvyttömyyden aikana. Joka viidennellä vastaajalla (22 %) työtulon määrittämiseen oli vaikuttanut joltain ulkopuoliselta taholta saatu neuvo.

Kysymyksessä oli mahdollisuus vastata myös vaihtoehto "muu, mikä?", johon sai vapaasti vastata haluamallaan tavalla. Vastaajista 2 (5 %) oli vastannut tämän vaihtoehdon. Toinen heistä kertoi, että nykyisen YEL-tulon määrittämiseen on hänen kohdallaan vaikuttanut "huonot vuodet". Oletettavasti tämä tarkoittaa sitä, että yritystoiminta ei ole viime vuosina ollut niin kannattavaa, että yrittäjällä olisi ollut varaa maksaa isommasta työtulosta aiheutuvaa vakuutusmaksua. Toinen avoimeen kysymykseen vastanneista kertoi, että kyselyn ja tämän tutkimuksen

tekijä on opastanut häntä työtulon määrittämisessä. Avoimeksi jää, millaiseksi häntä on opastettu työtulo määrittämään.

Yhdeksännessä kysymyksessä kysyttiin, ovatko vastaajat tietoisia vapaaehtoisista henkilövakuutuksista, joilla on mahdollista täydentää sosiaaliturvaa. Useampi kuin joka viides vastaajista (22 %) kertoi, että he eivät ole tietoisia vapaaehtoisista henkilövakuutuksista, joilla on mahdollista täydentää sosiaaliturvaa. Noin neljä viidestä vastaajasta (78 %) oli tietoisia vapaaehtoisista henkilövakuutuksista.

Kymmenennessä kysymyksessä selvitettiin, onko vastaajilla tällä hetkellä voimassa olevia vapaaehtoisia henkilövakuutuksia, joissa he ovat itse vakuutettuina. Lähes neljällä viidestä vastaajasta oli kyseisenlaisia vakuutuksia. Viidellä prosentilla vastaajista ei ollut voimassa olevia vapaaehtoisia henkilövakuutuksia, joissa he olisivat itse vakuutettuina. Noin viidennes vastaajista (17 %) ei ollut varmoja, onko heillä niitä.

Yhdennessätoista kysymyksessä kartoitettiin, millaisten riskien varalta vastaajat ovat vakuuttaneet itsensä vapaaehtoisilla henkilövakuutuksilla. Riskit, joiden varalta oli otettu eniten vapaaehtoisia henkilövakuutuksia, olivat kuolema ja tapaturma. Kuoleman varalta itsensä oli vakuuttanut kolme neljästä vastaajasta (76 %). Tapaturman varalta oli itsensä vakuuttanut tarkalleen yhtä moni (76 %). Yli puolet vastaajista (56 %) oli vakuuttanut itsensä vapaaehtoisella henkilövakuutuksella pysyvän työkyvyttömyyden varalta. Sairastumisen tai vakavan sairauden varalta oli vapaaehtoisen henkilövakuutuksen ottanut 44 % vastaajista, ja ohimenevän työkyvyttömyyden varalta 39 % vastaajista. 7 % vastaajista ei ollut vakuuttanut itseään millään vapaaehtoisella henkilövakuutuksella. Yksi vastaaja (2 %) valitsi "muu, mikä?" vaihtoehdon ja kertoi vakuuttaneensa itsensä matkavakuutuksella.

Viimeisessä kysymyksessä oli tarkoitus selvittää, millä tekijöillä on mahdollisesti ollut vaikutusta siihen, ettei yrittäjällä ole vapaaehtoisia henkilövakuutuksia. Yleisimmiksi syiksi vapaaehtoisten henkilövakuutusten puutteelle nousivat vakuutuksen hinta sekä se, että vastaajan terveydentila on estänyt vakuutuksen myöntämisen normaaliehdoin. Tämän kysymyksen tulokset ovat kuitenkin melko

kyseenalaiset, sillä edellisen kysymyksen vastauksista käy ilmi, että kaikista kyselyyn vastanneista vain kolmella vastaajalla ei ole vapaaehtoisia henkilövakuutuksia. Kuitenkin viimeiseen kysymykseen, johon oli tarkoitus vastata vain niiden kolmen vastaajan, joilla ei ole vapaaehtoisia henkilövakuutuksia, on vastannut 14 henkilöä. Tämän kysymyksen vastauksiin suhtaudutaan tässä tutkimuksessa siis erityisellä varauksella.

7 POHDINTA

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, kuinka yleistä on, että yrittäjät täydentävät sosiaaliturvaansa vapaaehtoisilla henkilövakuutuksilla. Lisäksi haluttiin selvittää, mitkä tekijät vaikuttavat vapaaehtoisten henkilövakuutusten ottamatta jättämiseen, ja kuinka tietoisia yrittäjät ovat työtulon vaikutuksesta sosiaaliturvaan. Tutkimustulosten avulla saatiin vastauksia kaikkiin edellä mainittuihin kysymyksiin. Kysymystä, jolla kartoitettiin vapaaehtoisten vakuutusten ottamatta jättämiseen liittyviä tekijöitä, ei kuitenkaan ollut ilmeisesti muotoiltu riittävällä tarkkuudella ja sen vastaukset ovat mahdollisesti siksi vääristyneitä, joten kyseiseen kysymykseen saatuihin vastauksiin tulee suhtautua varauksella.

Johtopäätöksissä syvennyttään tutkimuksen tuloksiin tarkemmin. Johtopäätösten jälkeen tarkastelen tutkimuksen tavoitteiden saavuttamista sekä tutkimustulosten hyödynnettävyyttä. Pohdinta-osion lopussa on myös katsaus tutkimuksen luotettavuudesta sekä ideoita jatkotutkimusaiheiksi.

7.1 Johtopäätökset

Kysymyslomakkeessa kysyttiin taustatietoina vastaajien ikää ja sukupuolta, jotta saataisiin käsitys siitä, kuinka hyvin saatu otos vastaa koko Suomen yrittäjiä. Tutkimukseen vastanneista henkilöistä 29 % oli naisia ja 71 % miehiä. Otoksen sukupuolijakauma mukailee hyvin koko populaation sukupuolijakaumaa. Vuonna 2017 Suomen yrittäjien jäsenyritysten yrittäjistä 26 % oli naisia ja 74 % miehiä. (Suomen yrittäjät 2017.)

Tutkimukseen vastanneista yrittäjistä 5 % oli alle 30-vuotiaita, 68 % 30-50 -vuotiaita ja 27 % yli 50 -vuotiaita. Vuonna 2017 Suomen yrittäjien jäsenyritysten yrittäjistä noin 4 % oli korkeintaan 30-vuotiaita, 45 % 30-50 -vuotiaita ja 51 % yli 50-vuotiaita. Nuorten yrittäjien osalta ikäjakauma mukailee hyvin populaation ikäjakaumaa. Yli 30-vuotiaiden osalta ikäjakauma ei aivan vastaa populaation ikäjakaumaa. Tähän tutkimukseen osallistuneista yrittäjistä suurin osa oli 30-50 -vuotiaita, kun taas kaikista Suomen yrittäjien jäsenyrityksen yrittäjistä vuonna

2017 suurin osa oli yli 50-vuotiaita. Tutkimukseen on kuitenkin saatu melko hyvin mukaan kaiken ikäisiä yrittäjiä. (Suomen yrittäjät 2017.)

Useimmat kyselyyn vastanneista yrittäjistä tiesivät ainakin pääpiirteittäin, mitä tarkoitetaan työtulolla ja miten sen määrä vaikuttaa sosiaaliturvaan. Joukossa oli kuitenkin myös sellaisia, jotka eivät sitä tieneet. Yli puolet vastaajista arvioi työtulonsa pienemmäksi kuin sen tulisi olla sillä perusteella, paljonko työstä maksettaisiin palkkaa sitä tekemään palkatulle henkilölle.

Monilla tutkimukseen vastanneilla yrittäjillä oli vapaaehtoisia henkilövakuutuksia sosiaaliturvaa täydentämässä. Tuloksista kuitenkin ilmeni, että yrittäjien tietoisuudessa on puutteita koskien sitä, millaisia vapaaehtoisia henkilövakuutuksia on olemassa ja millaisia vakuutuksia heillä itsellään on. Tuloksista voidaan päätellä, että sekä työtulon määrän vaikutusta että vapaaehtoisten vakuutusten olemassaoloa ja merkitystä olisi syytä korostaa yrittäjille aiempaa painokkaammin.

7.1.1 Yrittäjien käsitys työtulosta ja sen vaikutuksesta sosiaaliturvaan

Työtulon määritelmä oli vastaajilla heidän oman arvionsa mukaan äkkiseltään ajateltuna melko hyvin hallussa, sillä puolet vastaajista arvioi tietävänsä melko hyvin, mitä työtulolla tarkoitetaan, ja lähes puolet arvioi tietävänsä sen pääpiirteittäin. Työtulo on kuitenkin ensiarvoisen tärkeä käsite puhuttaessa yrittäjän sosiaaliturvasta. Esimerkiksi vuosittain kertyvän työeläkkeen määrä on täysin riippuvainen työtulon määrästä (Rantala & Kivisaari 2016, 381). Se, että puolet yrittäjistä tuntee käsitteen vain pääpiirteittäin, ei siis ole ihanteellisin tilanne. Olisi tärkeää, että kaikki yrittäjät tietäisivät hyvin, mitä työtulolla tarkoitetaan, koska he joutuvat itse määrittelemään oman työtulonsa, jonka perusteella määräytyy iso osa yrittäjän sosiaaliturvasta.

Yrittäjistä joka seitsemäs ei tiennyt, miten työtulon määrä vaikuttaa heidän sosiaaliturvaansa. Vain vajaa puolet yrittäjistä tiesi sen melko hyvin. Siinä valossa, että lähes puolet vastaajista tiesi vain pääpiirteittäin, mitä työtulolla ylipäätään tarkoitetaan, myöskään työtulon ja sosiaaliturvan välisen yhteyden

heikohko tunteminen ei erityisesti yllätä. Myös tässä asiassa olisi selkeästi parantamisen varaa. Ne yrittäjät, jotka tuntevat huonosti työtulon vaikutuksen sosiaaliturvaan, eivät välttämättä osaa ottaa huomioon sitä, että työtulon määrä saattaa aiheuttaa vaikeuksia ansiosidonnaisen sosiaaliturvan saamisessa. YEL-tulo vaikuttaa esimerkiksi sairauspäivärahan määrään, työttömyysturvaan, ansiosidonnaisen työttömyysturvan tasoon sekä moniin perhe-etuuksiin (Maksatko liian pientä YEL-maksua? 2018). Jos yrittäjä esimerkiksi saa yritystoiminnastaan hyvin tuloja, mutta on määritellyt työtulonsa pieneksi, työkyvyttömäksi joutuessaan hän saa huomattavasti pienempää korvausta kuin ovat hänen kuukausiansionsa yrityksessä. Tällaisessa tilanteessa yritystoiminnallaan hyvin toimeentuleva henkilö voi esimerkiksi sairastuessaan joutua lopettamaan yritystoimintansa kokonaan liian pienen korvauksen vuoksi.

Jotta yrittäjät ymmärtäisivät paremmin työtulon käsitteen ja sen merkityksen heidän sosiaaliturvaansa, heidät olisi tärkeää perehdyttää aiheeseen paremmin. Myös Suomen Yrittäjien Työttömyyskassan puheenjohtaja Susan Äijälä toteaa Yrityssanomien artikkelissa, että yrittäjille olisi tärkeää korostaa enemmän sitä, miten YEL-työtulo vaikuttaa yrittäjän muuhun sosiaaliturvaan. Hänen mukaansa YEL-vakuutusta tulisikin markkinoida ennemmin sosiaaliturvavakuutuksena kuin eläkevakuutuksena. (Maksatko liian pientä YEL-maksua? 2018)

Siitä, kenen tehtävä yrittäjien perehdyttäminen työtuloon liittyviin asioihin on, voidaan olla montaa mieltä. Yksi taho voisi olla eläkeyhtiöt, jotka myöntävät yrittäjille eläkevakuutuksia. Toinen taho voisi olla vakuutusmyyjät, jotka esittelevät ja myyvät yrittäjille vapaaehtoisia henkilövakuutuksia. Perehdytyksen voisivat hoitaa myös kirjanpitäjät, sillä etenkin aloittelevat yrittäjät kokemukseni mukaan kysyvät heiltä usein neuvoa työtuloon liittyvissä asioissa. Vaihtoehtoisia perehdyttäjätahoja on lukuisia, ja tälläkin hetkellä useammat niistä myös toteuttavat perehdyttämistä. Se, kuinka hyvin tieto kaiken informaatiotulvan keskellä jää yrittäjien mieleen, on asia erikseen. Myös yrittäjien itsensä tulisi ottaa vastuuta siitä, että perehtyvät aiheeseen, sillä siitä on kyllä saatavilla tietoa hyvinkin helposti esimerkiksi internetistä. Tämän tutkimuksen valossa aion joka tapauksessa itse ottaa jatkossa omassa työssäni asian entistä paremmin huomioon.

Viidellätoista prosentilla vastaajista työtulo oli asetettu pienemmäksi kuin 12 576 euroa, joka on raja sille, kuluuko yrittäjä työttömyysturvan piiriin. Joka seitsemäs vastaajista jäi siis työttömyysturvan ulkopuolelle. Tämä tarkoittaa sitä, että jäädessään työttömäksi yrittäjällä ei ole oikeutta työttömyyspäivärahaan, eli hän menettää mahdollisuuden saada ansiosidonnaista työttömyyskorvausta (Maksatko liian pientä YEL-maksua? 2018). Tällöin työttömyyden sattuessa kohdalle yrittäjä saa ainoastaan perusturvaetuudet, eli etuuksien määrä voi jäädä huomattavasti pienemmäksi kuin korkeammalla työtulolla saatava ansiosidonnainen työttömyyskorvaus. Lisäksi viisi prosenttia vastaajista ei tiennyt, mikä on heidän työtulonsa. Edellä on jo avattu, kuinka huolestuttavaa tällainen työtuloon liittyvä epätietoisuus on yrittäjän kannalta mahdollisen työkyvyttömyys- tai vastaavan tilanteen sattuessa.

Yli puolet vastaajista arvioi työtulonsa olevan pienempi kuin se palkka, jota kohtuudella olisi maksettava heidän työtään tekemään palkatulle, saman ammattitaidon omaavalle työntekijälle. Tämä tulos ei varsinaisesti yllätä, sillä Eläketurvakeskuksen tilastojen mukaan joka viides yrittäjä määrittää työtulonsa minimiin tai sen lähelle (Maksatko liian pientä YEL-maksua? 2018). Puolet vastaajista myös ilmoitti, että vakuutusmaksujen määrällä on ollut vaikutusta siihen, minkä suuruiseksi he ovat oman työtulonsa asettaneet. Myös Suomen yrittäjien työttömyyskassan puheenjohtaja Susan Äijälä kertoo Yrittäjäsanomissa, että monet yrittäjät pitävät työtuloaan alhaisena säästöyistä, mutta monilla yrittäjillä ei myöskään yksinkertaisesti ole varaa maksaa kalliita eläkemaksuja, eikä heillä näin ollen ole muuta mahdollisuutta kuin pitää työtulo minimissä. Tällöin heidän sosiaaliturvansa on perusturvaetuuksien varassa. (Maksatko liian pientä YEL-maksua? 2018.)

Osasyynä siihen, että työtulon kohdalla halutaan säästää, voi olla se, että yrittäjät eivät kunnolla ymmärrä, miten työtulon määrä vaikuttaa sosiaaliturvaan. Kun merkitystä ei ymmärretä, ajatellaan helposti, että mitä pienempi maksu, sen parempi. Jos merkitys ymmärrettäisiin, työtulon kohdalla ei välttämättä haluttaisi säästää vaan työtulo määritettäisiin korkeammaksi. Kaikki yrittäjät eivät myöskään välttämättä tiedä, että eläkevakuutusmaksun voi vähentää kokonaan

omassa verotuksessa, eli mitä enemmän maksuja on, sitä vähemmän on verotettavaa tuloa.

Vastauksista tuli ilmi, että iso osa vastaajista oli kuitenkin työtuloa määrittellessään huomionnut työtulon vaikutuksen sosiaaliturvaan. Lähes puolet vastaajista kertoi työtuloa määrittäessään ottaneensa huomioon sen, miten työtulo vaikuttaa eläkekertymään. Lähes joka kolmas oli huomionnut sen, kuinka työtulon määrä vaikuttaa siihen, paljonko he mahdollisessa työkyvyttömyystilanteessa saisivat Kelan sairauspäivärahaa. Omiin kokemuksiini perustuen odotin sairauspäivärahan määrän olevan merkittävämpi työtuloon vaikuttava tekijä kuin eläkkeen kertyminen, sillä usein keskusteluissa asiakkaiden kanssa on tullut ilmi, että vanhuuseläke koetaan jollain tapaa kaukaiseksi asiaksi, johon ei tarvitse vielä erityisemmin reagoida tai kiinnittää huomiota. Usein kuulee myös epäilyksiä siitä, että eläkejärjestelmä ehtii muuttua tai kaatua siihen mennessä, kun vanhuuseläke tulisi itselle ajankohtaiseksi, mistä johtuen osa ihmisistä ei aseta kovinkaan paljon painoarvoa eläkkeen kerryttämiselle.

Kääntöpuolena esimerkiksi sairauspäivärahan vaikutusta pohdittaessa voidaan todeta, että kaksi kolmasosaa yrittäjistä ei ollut ilmoittanut sairauspäivärahan määrän vaikuttaneen työtulonsa määrittämiseen. Tästä herää kysymys, eivätkö he ole tietoisia siitä, miten työtulo vaikuttaa sairauspäivärahaan, vai eivätkö he jostain syystä vain ole huomioineet sitä työtuloa määrittäessään. Jos he ovat olleet asiasta tietoisia, mutta ovat silti jättäneet sen huomiotta, johtuuko tämä siitä, että heillä ei yksinkertaisesti ole ollut varaa maksaa suurempia eläkemaksuja, vaikka olisivat halunneetkin, vai onko taustalla muita syitä? Omassa työssäni olen esimerkiksi huomannut, että ihmiset, jotka eivät ole koskaan erityisemmin sairastaneet, suhtautuvat sairastumiseen vähätellen eivätkä erityisemmin varaudu siihen. Ne ihmiset, joilla itsellään tai joiden lähipiirissä on esiintynyt vakavia sairauksia, osaavat kokemukseni mukaan usein suhtautua sairauksiin ja niistä mahdollisesti aiheutuviin seurauksiin vakavammin.

7.1.2 Yrittäjien vapaaehtoiset henkilövakuutukset

Hieman reilu viidennes vastaajista ei ollut tietoisia vapaaehtoisista henkilövakuutuksista, joilla on mahdollista täydentää sosiaaliturvaa. Tässä asiassa vakuutusyhtiöillä, myös minulla itselläni vakuutusmyyjänä, olisi selkeästi parantamisen varaa. Yrittäjille tulisi tämän tutkimuksen tulosten valossa korostaa vielä selkeämmin, millaisia vapaaehtoisia henkilövakuutuksia on tarjolla, ja mitä hyötyä niistä on.

Vaikka osa yrittäjistä ei ollut edes tietoisia vapaaehtoisista henkilövakuutuksista, tuloksista kävi ilmi, että useimmilla yrittäjillä, lähes neljällä viidestä, oli kuitenkin voimassa olevia vapaaehtoisia henkilövakuutuksia sosiaaliturvan täydentämiseksi. Tämä viittaisi siihen, että suurin osa yrittäjistä on kuitenkin ainakin jonkin verran valveutuneita, mitä tulee sosiaaliturvan täydentämiseen ja erilaisiin riskitilanteisiin varautumiseen. On mielenkiintoista, että lähes viidennes vastaajista ei tiennyt, onko heillä vapaaehtoisia henkilövakuutuksia. Varmuudella ei voida päätellä, johtuuko epätietoisuus siitä, että yrittäjät eivät itsekään ole perillä siitä, mitä vakuutuksia heillä on, vai siitä, että he eivät kysymyksiin vastatessaan olleet varmoja siitä, mitä vapaaehtoisilla henkilövakuutuksilla tarkoitetaan. Kokemukseni perusteella molemmat vaihtoehdot ovat mahdollisia. Yrittäjät tuntuvat usein olevan huolestuttavan epätietoisia siitä, mitä vakuutuksia heillä loppujen lopuksi on ja etenkin siitä, millaisia korvauksia kyseisistä vakuutuksista on riskitilanteissa mahdollista saada.

Suurin osa vastaajista oli ottanut vapaaehtoisen henkilövakuutuksen kuoleman tai tapaturman, tai molempien, varalta. Yli puolet vastaajista oli varautunut vakuutuksella pysyvään työkyvyttömyyteen. Tapaturmavakuutuksen suosioon saattaa oman kokemukseni mukaan vaikuttaa se, että sen asema on niin vakiintunut, että usein ajatellaan, että se yksinkertaisesti kuuluu ottaa. Henkivakuutuksen yleisyyden puolestaan uskon liittyvän siihen, että monet yrittäjät ovat ottaneet isojakin velkasummia yritystoimintaa varten. Velkasummien vuoksi he kokevat henkivakuutuksen usein välttämättömäksi, jotta saavat turvattua perheensä selustan oman kuolemansa varalta.

Vakuutuksen ottaminen sairastumisen tai vakavan sairauden varalta oli vähemmän suosittua. Sitä varten oli itsensä vakuuttanut alle puolet vastaajista. Tämä on trendi, jonka olen myös työssäni huomannut. Valitettavan moni havahtuu vapaaehtoisen sairaskuluvakuutuksen tarpeeseen vasta siinä vaiheessa, kun heillä ilmenee sairauksia tai epäilyksiä niistä. Tässä vaiheessa vakuutuksen saaminen voi jo olla vaikeaa tai jopa mahdotonta, koska terveys selvityksessä rajataan usein jo olemassa olevat sairaudet vakuutuksen ulkopuolelle, tai ainakin vakuutusmaksua saatetaan korottaa kohonneen riskin vuoksi. Tämä käy osittain ilmi myös tutkimustuloksista, sillä toinen yleisimmistä syistä vakuutuksen ottamatta jättämiselle oli se, että vakuutuksenottajan terveydentila esti vakuutuksen myöntämisen normaaliehdoin. Tämä tulos on kuitenkin hieman kyseenalainen johtuen siitä, että kysymykseen oli vastannut useampi henkilö kuin kenen siihen olisi kuulunut vastata. Vastaajien määrä vääristää tutkimustuloksia tämän kysymyksen osalta, eikä kyseisen kysymyksen vastauksille siksi anneta tässä tutkimuksessa erityistä painoarvoa.

7.2 Tavoitteiden saavuttamisen ja tulosten hyödynnettävyyden arviointia

Tässä tutkimuksessa saatiin vastauksia niihin kysymyksiin, joihin vastauksia haettiin. Tutkimus valaisi sitä, kuinka tietoisia yrittäjät ovat työtulon vaikutuksesta sosiaaliturvaan. Lisäksi tutkimustulokset avasivat yrittäjien työtulon määrittämiseen vaikuttavia tekijöitä. Myös siihen saatiin vastauksia, kuinka yleistä on, että yrittäjät täydentävät sosiaaliturvaansa vapaaehtoisilla vakuutuksilla, ja mitkä tekijät vaikuttavat vapaaehtoisten henkilövakuutuksen ottamiseen tai ottamatta jättämiseen.

Tutkimustuloksia voidaan hyödyntää esimerkiksi aloittelevien vakuutusmyyjien koulutuksessa, ja ne hyödyttävät myös nykyisiä, alalla jo toimivia vakuutusmyyjiä. Tulokset antavat hyvin suuntaa siitä, minkä verran tietoutta yrittäjillä on vapaaehtoisiin henkilövakuutuksiin ja työtuloon liittyen ja mitä asioita vakuutusmyyjän olisi tärkeää korostaa yrittäjille. Erityisesti tämä koskee Pohjantähteä, joka toimii tässä tutkimuksessa toimeksiantajana ja jonka asiakkaana oleviin yrittäjiin tämä tutkimus kohdistui.

7.3 Tutkimuksen luotettavuus

Tutkimuksessa on aina tavoitteena saada mahdollisimman luotettavaa tietoa tutkimuskohteesta. Tutkimuksen luotettavuuden arviointi on oleellinen osa tutkimusta. Arvioitaessa kvantitatiivisen tutkimuksen luotettavuutta käytetään käsitteitä reliabiliteetti ja validiteetti. (Kananen 2008, 79.)

Reliabiliteetilla tarkoitetaan tulosten pysyvyyttä eli sitä, saadaanko samanlaiset tulokset, jos tutkimus uusitaan (Kananen 2008, 79). Jos tutkimuksen reliabiliteetti on korkea, eli toistamalla saadaan samat tulokset, tulokset eivät ole sattumanvaraisia. Mitä enemmän sattuma on päässyt vaikuttamaan tutkimustuloksiin, sen alhaisempi reliabiliteetti eli tutkimuksen luotettavuus on. Mitä paremmin tutkimuksessa käytetty mittari soveltuu tutkimuskohteen mittaamiseen, sitä luotettavampi tutkimus on. (Valli 2015, 139.) Reliabiliteetin takaamiseksi tässä tutkimuksessa on pyritty esittämään kaikki tutkimuksen vaiheet niin tarkasti, että tutkimus voidaan haluttaessa toistaa.

Validiteetilla tarkoitetaan sitä, että tutkimuksessa tutkitaan oikeita asioita eli juuri niitä asioita, joita on tarkoituskin tutkia. Validiteetti pyritään takaamaan niin, että käytetään sopivaa tutkimusmenetelmää ja mitataan tutkimuksen kannalta oikeita asioita. Validiteetti-käsitteestä voidaan erottaa kaksi alakäsitettä, sisäinen validiteetti ja ulkoinen validiteetti. Sisäisellä validiteetilla tarkoitetaan syy-seuraus-suhdetta eli sitä, ovatko saadut tutkimustulokset seurausta tutkimuksessa käytetyistä muuttujista. (Kananen 2008, 81.) Ulkoisella validiteetilla viitataan saatujen tutkimustulosten yleistettävyyteen, eli siihen, pitävätkö tulokset paikkaansa kohderyhmässä ja muissa vastaavissa ryhmissä myös tutkimuksen ulkopuolella (Kananen 2015, 347).

Validiteetin takaamiseksi tässä tutkimuksessa on pyritty valitsemaan tutkimukseen parhaiten soveltuva tutkimusmenetelmä sekä määrittelemään tarkasti tutkimuksessa käytetyt käsitteet. Lisäksi kyselylomakkeen kysymykset on pyritty laatimaan mahdollisimman tarkoiksi ja sellaisiksi, että niillä kysyttäisiin

juuri oikeita asioita ja saataisiin vastauksia tutkimusongelman kannalta oleellisiin kysymyksiin.

Määrällisen tutkimuksen luotettavuus on osittain riippuvainen siitä, kuinka hyviksi, osuviksi ja selkeiksi kyselylomakkeen kysymykset kyetään muotoilemaan (Kananen 2015, 230). Jotta tutkimus olisi mahdollisimman luotettava, on tässä tutkimuksessa käytetyn kyselylomakkeen kysymykset pyritty muotoilemaan niin, että ne olisivat yksiselitteisiä ja selkeästi ymmärrettäviä, jolloin riski kysymysten väärinymmärtämiseen olisi mahdollisimman alhainen. Lisäksi vastaajille selitetään kyselylomakkeessa tiettyjä termejä ennen kysymyksiin vastaamista. Näin pyritään varmistamaan, että vastaajat varmasti ymmärtävät, mitä kysymyksellä tarkoitetaan ja mistä aiheesta heiltä halutaan kysyä.

Huolimatta siitä, että kysymyslomake pyrittiin muotoilemaan huolellisesti, tutkimustuloksia tarkasteltaessa käy ilmi, että kysymyslomakkeen viimeinen kysymys ei ole ollut tarpeeksi selkeästi muotoiltu. Toiseksi viimeisen kysymyksen vastauksissa käy ilmi, että vain kolmella vastaajalla ei ollut voimassa olevia vapaaehtoisia henkilövakuutuksia. Vain näiden kolmen henkilön olisi kuulunut vastata viimeiseen kysymykseen, jossa kysyttiin, millä tekijöillä on ollut vaikutusta siihen, jos vastaajalla ei ole voimassa olevia henkilövakuutuksia. Viimeiseen kysymykseen oli kuitenkin vastannut yhteensä neljätoista henkilöä. Kysymyksen muotoiluun olisi selkeästi pitänyt kiinnittää vieläkin enemmän huomiota. Siinä olisi pitänyt korostaa vielä paremmin ei-sanaa, eli että siihen vastaavat vain ne, joilla ei ole voimassa olevia vapaaehtoisia henkilövakuutuksia. Koska kysymykseen vastanneista suurimmalla osalla kyseisiä vakuutuksia kuitenkin on, voidaan todeta, että vastaajien määrä vääristää kyseisestä kysymyksestä saatuja vastauksia, minkä vuoksi ne jätetään tässä tutkimuksessa vähälle huomiolle.

On mahdollista, että se, että tutkittavat arvottiin vain omista yrittäjäasiakkaistani ja he ovat näin ollen minulle ennestään tuttuja henkilöitä, vaikuttaa tutkimuksen luotettavuuteen. Voi esimerkiksi olla, että osa tutkittavista kokee, ettei uskalla tai viitsi vastata rehellisesti johonkin kysymyksistä, koska ei syystä tai toisesta halua antaa minulle rehellistä vastaustaan. Epärehelliset vastaukset luonnollisesti vääristävät tutkimustulosta. Otannan valitsemiselle omista asiakkaistani oli

kuitenkin järkevät perusteet, jotka esitän luvussa 5.4. Toisaalta on myös mahdollista, että osa tutkittavista vastaa nimenomaan rehellisemmin ja tarkemmin juuri siksi, että tuntevat minut ja haluavat sen vuoksi panostaa vastaamiseen. Lisäksi tutkimustulosten yleistettävyyteen eli tutkimuksen luotettavuuden arviointiin vaikuttaa se, onko kyselyn vastausprosentti riittävä (Tähtinen ym. 2011, 24). Tässä tutkimuksessa se, että tutkittavat arvottiin omasta asiakaskannastani, todennäköisesti johti siihen, että tutkittavat olivat motivoituneita vastaamaan ja vastausprosentti oli korkea.

Koska tämän tutkimuksen toimeksiantajana toimii Keskinäinen vakuutusyhtiö Pohjantähti, tutkimuksessa keskitytään yrittäjiin, jotka ovat asiakkaina Pohjantähdessä. Tuloksista ei voi suoraan vetää kaikkia Suomen yrittäjiä koskevia johtopäätöksiä, koska tiettyihin tutkittaville esitetyistä kysymyksistä saatuihin vastauksiin (5, 8?, 9, 10, 11, 12) saattaa vaikuttaa se, missä vakuutusyhtiössä yrittäjä on asiakkaana ja kenen kanssa hän on vakuutuksiin liittynyt asioinut. Joidenkin kysymysten kohdalla (3, 4, 6, 7) saaduista vastauksista voidaan kuitenkin vetää suuntaa antavia johtopäätöksiä koskien kaikkia suomalaisia yrittäjiä, tai vähintäänkin lappilaisia yrittäjiä.

7.4 Jatkotutkimusideat

Tutkimuksen teon aikaan mieleeni tuli monia uusia, kiinnostavia kysymyksiä, jotka olisi mielenkiintoista jalostaa jatkotutkimuskohteiksi. Yrittäjien työtulon määrää pohtiessani jäin esimerkiksi miettimään, reagoidaanko eläkeyhtiössä millään tavalla siihen, jos jonkun yrittäjän työtulo ilmenee olevan alle keskiarvon tai alle työttömyysturvaan oikeuttavan rajan. Jos reagoidaan, niin miten, ja jos ei, olisiko siihen aiheellista reagoida? Mitä reagoinnista mahdollisesti seuraisi? Pohdin myös, voisiko sellainen tilanne olla joskus mahdollista ja mitä siitä seuraisi, että työtulon määrä olisikin lakisääteinen ja perustuisi työpanokseen eikä sitä niin ollen voisi itse määrittää. Miten työpanoksen arvoa tässä tapauksessa mitattaisiin?

Tässä tutkimuksessa ei perehdytty yrittäjien mahdollisiin säästö- ja sijoitusvakuutuksiin. Olisi mielenkiintoista tutkia erikseen sitä, kuinka yleistä on, että yrittäjä täydentää vanhuuseläkettään vapaaehtoisella eläkevakuutuksella tai varautuu esimerkiksi työkyvyttömyyden aiheuttamiin ansionmenetyksiin säästämällä ja sijoittamalla. Itseäni kiinnostaisi myös tietää, minkälainen luottamus yrittäjillä on suomalaista eläkejärjestelmää kohtaan ja miten kyseinen luottamus tai sen puute näkyy heidän toiminnassaan.

LÄHTEET

Airio, I. 2017. Sairausvakuutus. Teoksessa Havakka, P., Niemelä, M. & Uusitalo, H. (toim.) Sosiaalivakuutus. Turenki: Hansaprint Oy.

Aktia 2018. Vakuutus työkyvyttömyyden varalta. Viitattu 30.11.2018. <https://www.aktia.fi/fi/vakuutukset/henkilovakuutukset/sairausvakuutus/turva-tyokyvyttömyyden-varalta>

Financer 2018. Sairausvakuutus. Kannattaako Suomessa ottaa yksityinen sairauskuluvakuutus? Viitattu 30.11.2018. <https://financer.com/fi/vakuutukset/sairausvakuutus/>

Havakka, P. 2017. Työtapaturma- ja ammattitautivakuutus. Teoksessa Havakka, P., Niemelä, M. & Uusitalo, H. (toim.) Sosiaalivakuutus. Turenki: Hansaprint Oy.

Holopainen, T. 2017. Yrityksen perustamisopas. Turenki: Hansaprint Oy.

Huhtanen, R. 2017. Sosiaalivakuutuksen oikeudellinen perusta. Teoksessa Havakka, P., Niemelä, M. & Uusitalo, H. (toim.) Sosiaalivakuutus. Turenki: Hansaprint Oy.

Ilmarinen, 2018. Yrittäjä, arvioi YEL-työtulosi sopivaksi. Viitattu 26.11.2018 <https://www.ilmarinen.fi/yrityksija/yrityksijan-tyotulo/#työttömyysturva>

Kananen, J. 2008. Kvantti. Kvantitatiivinen tutkimus alusta loppuun. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kananen, J. 2015. Opinnäytetyön kirjoittajan opas. Näin kirjoitan opinnäytetyön tai pro gradun alusta loppuun. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kangas, O. & Niemelä, M. 2017. Riskit, vakuutus ja sosiaalivakuutus. Teoksessa Havakka, P., Niemelä, M. & Uusitalo, H. (toim.) Sosiaalivakuutus. Turenki: Hansaprint oy.

Kansaneläkelaitos, 2018. Sairauspäivärahan määrä yrittäjälle. Viitattu 26.11.2018 <https://www.kela.fi/sairauspaivaraha-maara-yrityksija>

Laki24.fi 2018. Milloin on kysymyksessä tapaturma? Viitattu 3.11.2018 https://www.laki24.fi/elta-tapaturma-milloin_kysymyksessa_tapaturma/.

Lehto, T. 2017. Robotit uhkaavat työpaikkoja – näin EU yrittää varautua mullistukseen. Tekniikka & Talous 9.2.2017. Viitattu 25.11.2018 https://www.tekniikkatalous.fi/talous_uutiset/robotit-uhkaavat-tyopaikkoja-nain-eu-yrityksija-varautua-mullistukseen-6622794

LähiTapiola 2018. Työtapaturmavakuutuksella vakuutettavat henkilöt. PDF. Viitattu 9.11.2018 <http://public.brandgate.fi/lahitapiola/lahitapiola/fi/tiedostot/123209/.pdf>

Maksatko liian pientä YEL-maksua? Moni korottaa sitä liian myöhään. 2018.
<https://www.yrittajat.fi/uutiset/575979-maksatko-liian-pienta-yel-maksua-moni-korottaa-sita-liian-myohaahan> viitattu 26.11.2018

Niemelä, H., Salminen, K. 2006. Suomalainen Sosiaaliturva. Vammala: Vammalan kirjapaino Oy

Portal Europeo de la Juventud, 2018. Sosiaaliturva Suomessa ja muissa EU-maissa. Viitattu 19.11.2018 https://europa.eu/youth/fi/article/38/1874_es

Rantala, J., Kivisaari, E. 2016. Vakuutusoppi. Turenki: Hansaprint Oy.

Rissanen, J., Grönlund, H., Herrlin, O., Kouvonen, K., Levander, M., Lilius, S., Mannonen, H., Mustonen, P., Perälehto-Virkkala, A. & Suotunen, U. 2017. Työeläke. Turenki: Hansaprint Oy.

Ritola, S. 2018. Työkyvyttömyyseläkettä sairauspäivärahaikauden jälkeen. Eläketurvakeskus. Viitattu 10.11.2018
<https://www.etk.fi/elakejarjestelmat/elaketurva/tyoelake-etuudet/tyokyvyttomyyselake/>.

Rusila, H. 2015. Kiviä yrittäjän kuntoutuspolulla. Ammatillinen kuntoutus. Julkaistu Vakuutuskuntoutus-lehdessä 2/2014. Vakuutuskuntoutus VKK. Viitattu 26.11.2018 <http://www.vkk.fi/tarinat/kivia-yrittajan-kuntoutuspolulla>.

Sosiaali- ja terveysministeriö, 2018. Sosiaalivakuutus. Viitattu 1.11.2018
<https://stm.fi/sosiaalivakuutus>.

Suomen yrittäjät, 2018. Yrittäjän eläkejärjestelmä. Viitattu 26.11.2018
<https://www.yrittajat.fi/yrittajan-abc/yrittajan-sosiaaliturva/yrittajan-toimeentuloturva/yrittajan-elakejarjestelma-316927>

Suomen yrittäjät 2017. Suomen yrittäjien jäsenyritykset. Jäsenrakenne 2017. Viitattu 30.11.2018
https://www.yrittajat.fi/sites/default/files/sy_jasenyrytykset.pdf.

Suomi.fi 2018. Yrittäjän sosiaaliturva. Viitattu 30.11.2018.
<https://www.suomi.fi/yritykselle/yrityksen-perustaminen/yrittajan-arki-ja-toimeentulo/opas/yrittajan-toimeentulon-turvaaminen/yrittajan-sosiaaliturva>

SYT-kassa, 2018. Milloin yrittäjä katsotaan työttömäksi? Viitattu 26.11.2018
<https://syt.fi/asiantuntijoille/milloin-yrittaja-katsotaan-tyottomaksi/>

Talouselämä 2017. Robotisaatio uhkaa miljoonia työpaikkoja. Viitattu 18.10.2018
<https://www.talouselama.fi/uutiset/robotisaatio-uhkaa-miljoonia-tyopaikkoja/9550ba3c-c202-36f7-906e-d94cfe52fa9f>.

TalousSuomi, 2018. Henkivakuutus - Mikä ja miksi? Viitattu 1.11.2018
<https://www.taloussuomi.fi/vakuutus/henkivakuutus-mika-ja-miksi>.

Tapaturmavakuutuskeskus 2018. Työtapaturma. Viitattu 9.11.2018
<http://www.tvk.fi/tyotapaturma-ja-ammattitautivakuutus/korvaaminen/tyotapaturmat/>.

Tapaturmavakuutuskeskus 2017. Yrittäjän vapaaehtoiset vakuutukset. Viitattu 9.11.2018

Terveyskirjasto Duodecim 2018. Lääketieteen sanasto. Sairaus. Viitattu 9.11.2018
https://www.terveyskirjasto.fi/kotisivut/tk.koti?p_artikkeli=ltt03007&p_hakusana=sairaus.

Tilastokeskus 2007. Kaskipelloilta palveluyhteiskuntaan - 90 vuotta elinkeinorakenteen muutosta. Viitattu 24.11.2018
<https://www.stat.fi/tup/suomi90/helmikuu.html>.

TVK 2018. Yrittäjän vapaaehtoiset vakuutukset. Viitattu 30.11.2018.
<http://www.tvk.fi/tyotapaturma-ja-ammattitautivakuutus/vakuuttaminen/vapaaehtoiset-vakuutukset/yrittajan-vapaaehtoiset-vakuutukset/>.

Työ- ja elinkeinoministeriö 2018. Työttömyysturva. Viitattu 25.11.2018
http://www.te-palvelut.fi/te/fi/tyonhakijalle/jos_jaat_tyottomaksi/tyottomyysturva/index.html

Työeläke.fi 2018. Milloin tarvitsen YEL-eläkevakuutuksen? Viitattu 23.10.2018
<https://www.tyoelake.fi/yrittajan-elaketurva/milloin-tarvitsen-yel-vakuutuksen/#title>

Työeläkeyhtiö Elo, 2017. Yrittäjä: Miten YEL-vakuutus turvaa, jos sairastut? Kauppalehti. Studio. Julkaistu 09.10.2017. Viitattu 26.11.2018
<https://studio.kauppalehti.fi/studiovieras/elo-yrittaja-miten-yel-vakuutus-turvaa-jos-sairastut>

Työttömyysvakuutusrahasto 2018. Työttömyysvakuutusmaksut. Viitattu 25.11.2018
<https://tvr.fi/fi/tyonantajat/yritys-tai-yhteiso2/tyottomyysvakuutusmaksut2/>

Tähtinen, J., Laakkonen, E. & Broberg, M. 2011. Tilastollisen aineiston käsittelyn ja tulkinnan perusteita. Turku: Turun yliopiston kasvatustieteiden laitos ja Opettajankoulutuslaitos.

Uusitalo, H. 2017. Eläkevakuutus. Teoksessa Havakka, P., Niemelä, M. & Uusitalo, H. (toim.) Sosiaalivakuutus. Turenki: Hansaprint oy.

Valli, R. 2015. Johdatus tilastolliseen tutkimukseen. Jyväskylä: PS-kustannus.

Veritas 2018. YEL-työtulo. Viitattu 23.10.2018
<https://www.veritas.fi/yrittajat/usein-kysyttya/yel-tyotulo>.

Verohallinto 2017. Yrittäjän eläketurva. Viitattu 23.10.2018
https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/tietoa-yritysverotuksesta/yritys_tyonantajana/yrittajan_elaketurv/.

Ylikännö, M. 2017. Työttömyysvakuutus. Teoksessa Havakka, P., Niemelä, M. & Uusitalo, H. (toim.) Sosiaalivakuutus. Turenki: Hansaprint oy.

LIITTEET

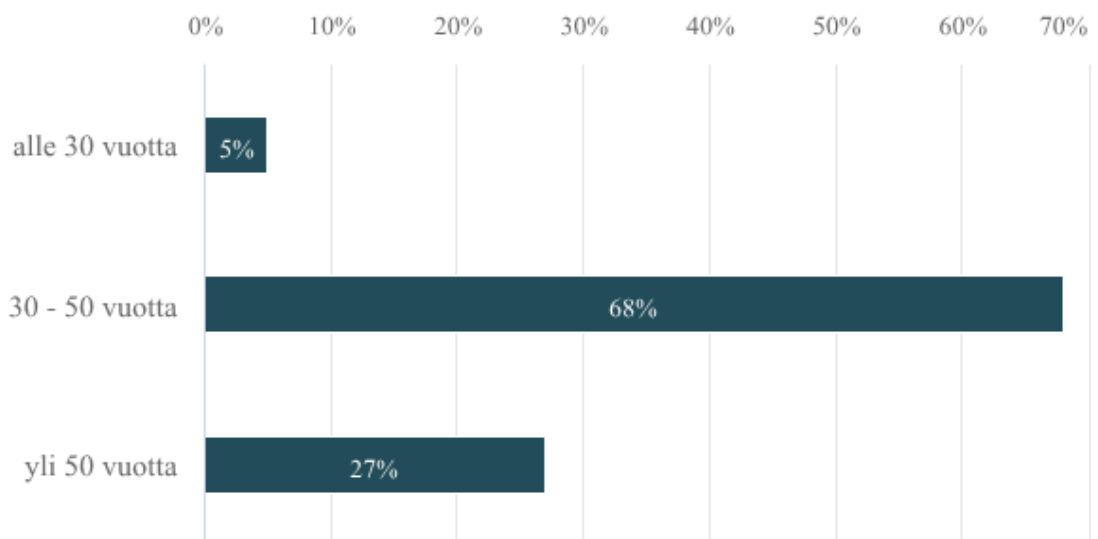
Liite 1. Kyselylomake.

Liite 1.

Asiakaskysely / opinnäytetyö

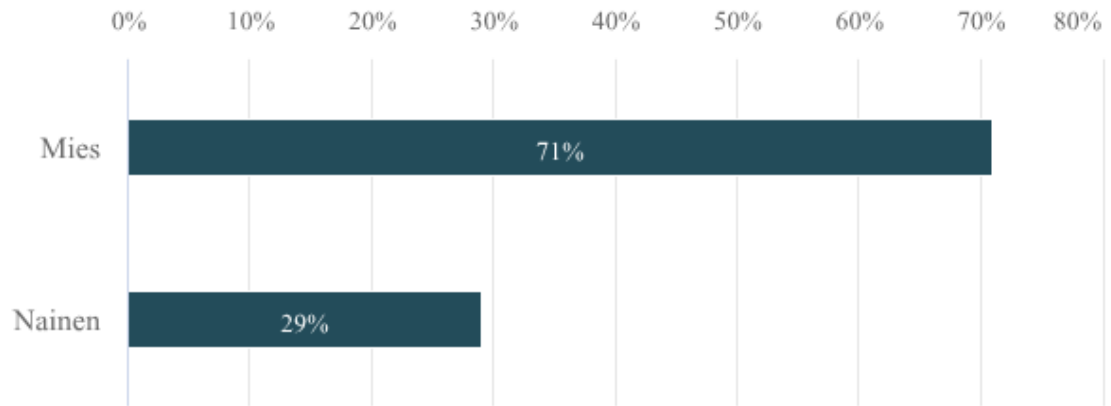
- Vastaajien määrä: 41

1. Vastaajan ikä

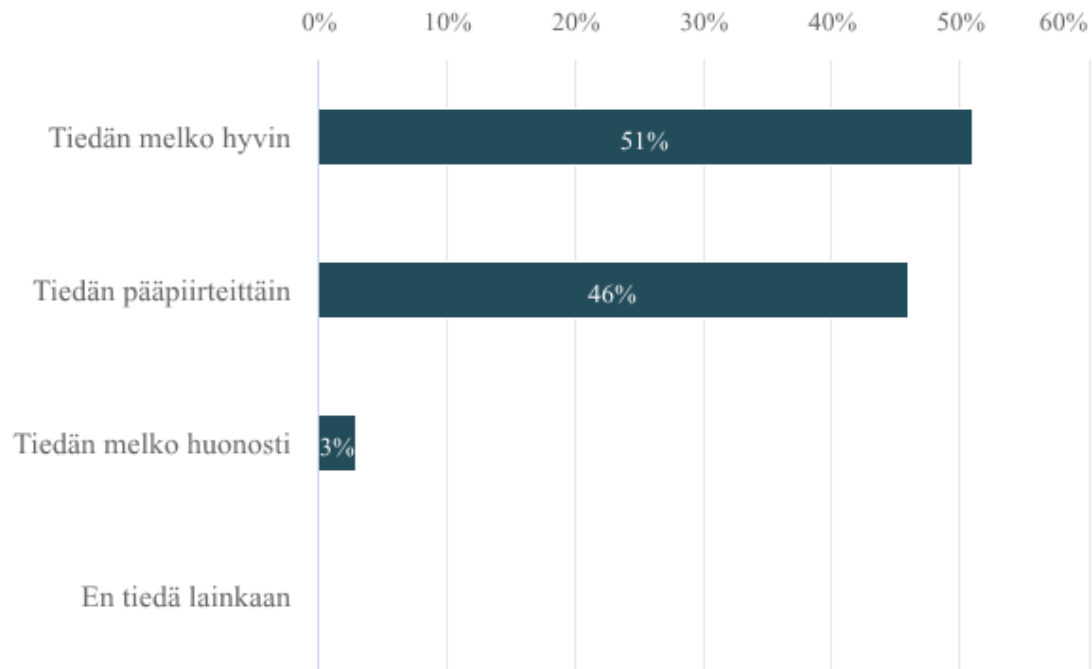
	N	Prosentti
alle 30 vuotta	2	4,88%
30 - 50 vuotta	28	68,29%
yli 50 vuotta	11	26,83%

2. Vastaajan sukupuoli

	N	Prosentti
Mies	29	70,73%
Nainen	12	29,27%

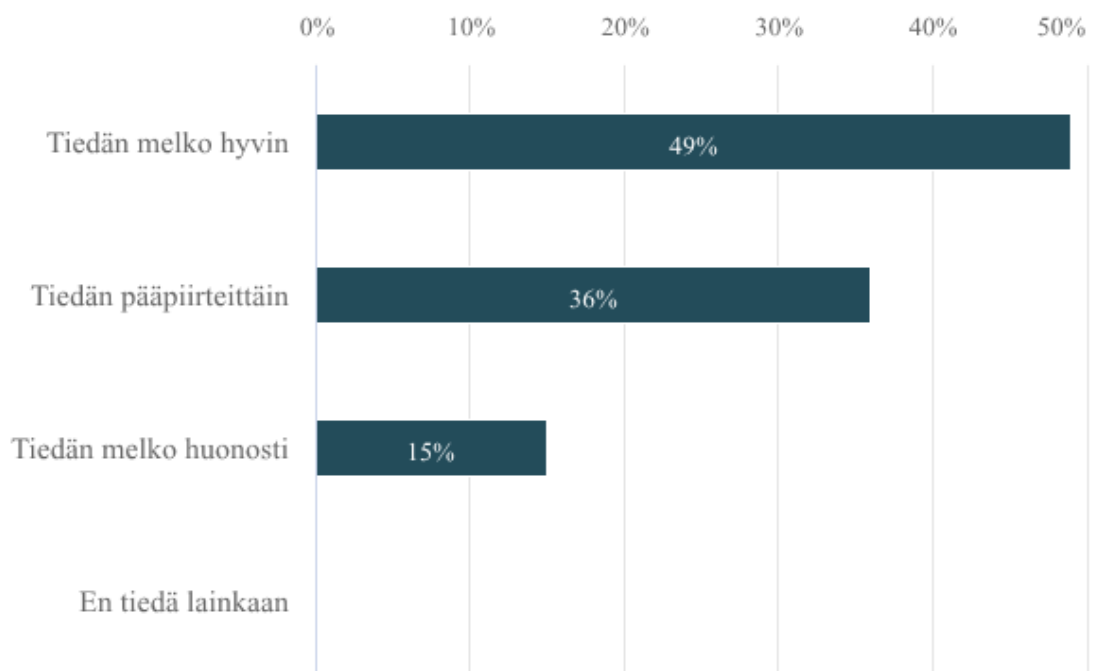
3. Tiedätkö, mitä tarkoittaa yrittäjän eläkevakuutuksen perusteena oleva työtulo eli YEL-työtulo?

	N	Prosentti
Tiedän melko hyvin	21	51,22%
Tiedän pääpiirteittäin	19	46,34%
Tiedän melko huonosti	1	2,44%
En tiedä lainkaan	0	0%

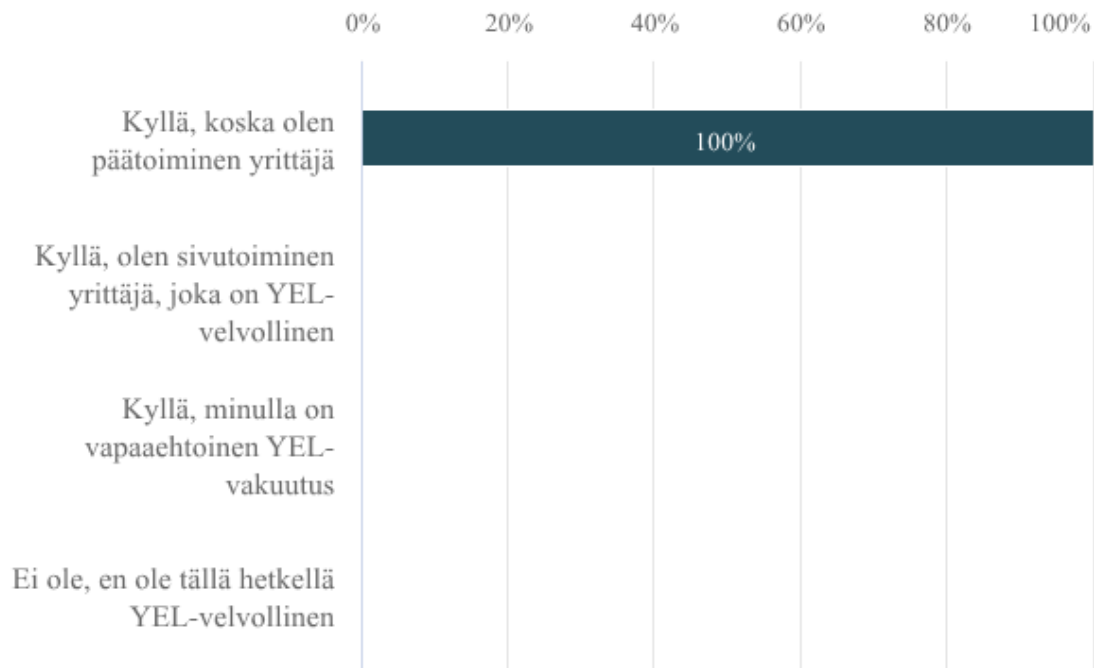
4. Tiedätkö miten YEL-työtulon määrä vaikuttaa yrittäjän sosiaaliturvaan

(esim. sairauspäivärahaan, työttömyyskorvaukseen, vanhuuseläkkeeseen ym.)?

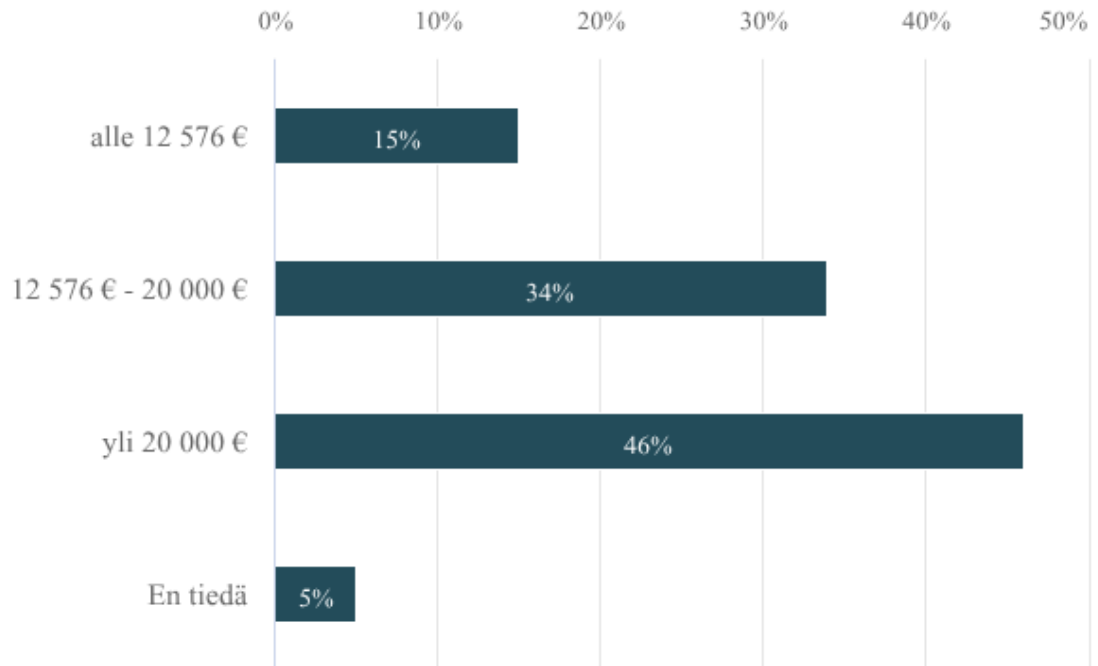
	N	Prosentti
Tiedän melko hyvin	20	48,78%
Tiedän pääpiirteittäin	15	36,59%
Tiedän melko huonosti	6	14,63%
En tiedä lainkaan	0	0%

5. Onko sinulla voimassa oleva yrittäjän eläkevakuutus?

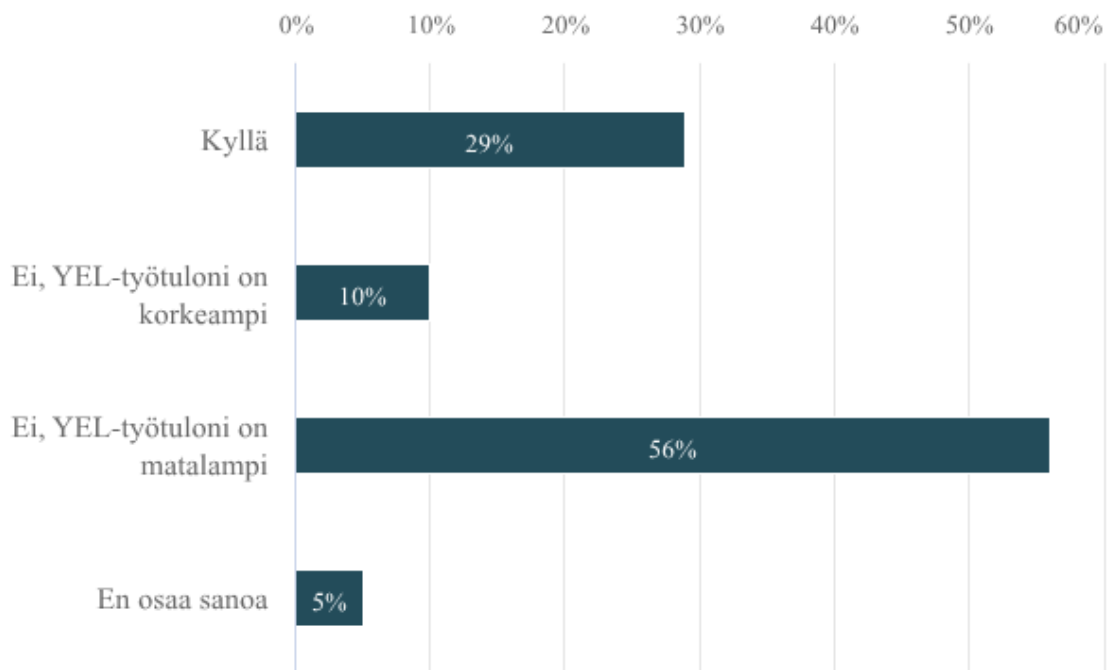
	N	Prosentti
Kyllä, koska olen päätoiminen yrittäjä	41	100%
Kyllä, olen sivutoiminen yrittäjä, joka on YEL-velvollinen	0	0%
Kyllä, minulla on vapaaehtoinen YEL-vakuutus	0	0%
Ei ole, en ole tällä hetkellä YEL-velvollinen	0	0%

6. Paljonko on tämän hetkinen YEL-työtulosi?

	N	Prosentti
alle 12 576 €	6	14,63%
12 576 € - 20 000 €	14	34,15%
yli 20 000 €	19	46,34%
En tiedä	2	4,88%

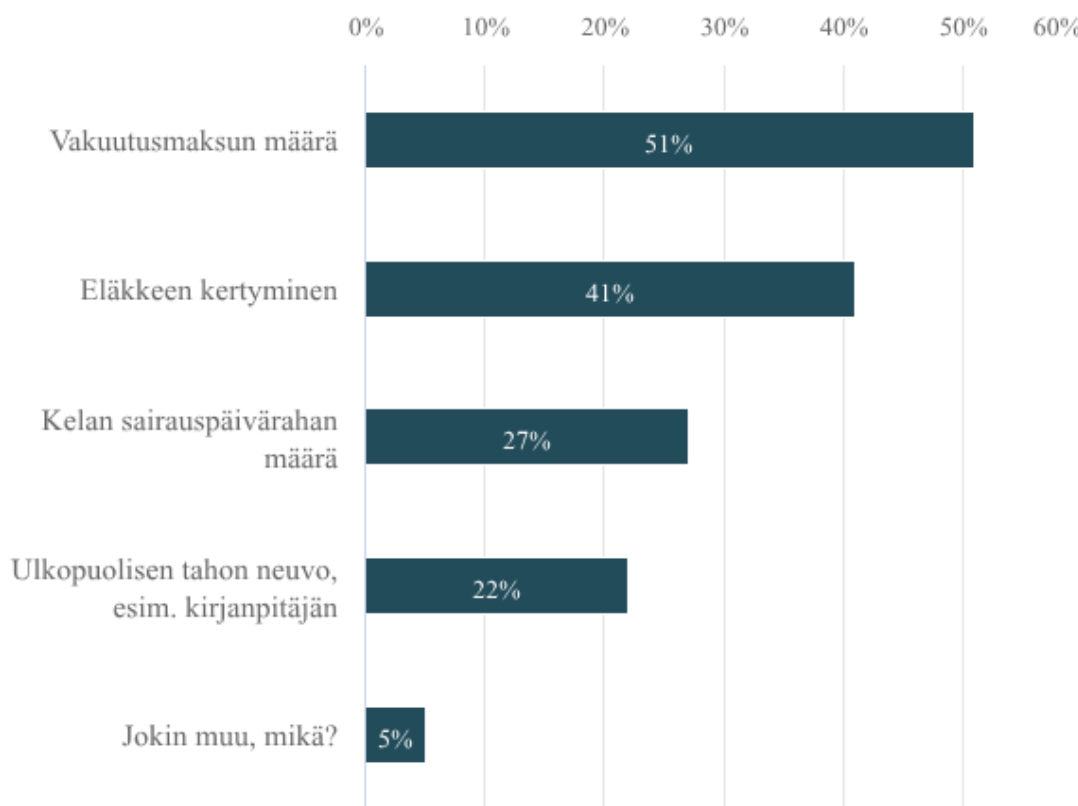
7. Arvioisitko tämän hetkisen YEL-työtulosi vastaavan sitä palkkaa, joka kohtuudella olisi maksettava työtäsi tekemään palkatulle, saman ammattitaidon omaavalle työntekijälle?

	N	Prosentti
Kyllä	12	29,27%
Ei, YEL-työtuloni on korkeampi	4	9,75%
Ei, YEL-työtuloni on matalampi	23	56,1%
En osaa sanoa	2	4,88%

8. Onko yksi tai useampi seuraavista tekijöistä vaikuttanut nykyisen YEL-työtulosi määrittämisessä (valitaan yksi TAI useampi vaihtoehto)?

- Vastaajien määrä: 41, valittujen vastausten lukumäärä: 60

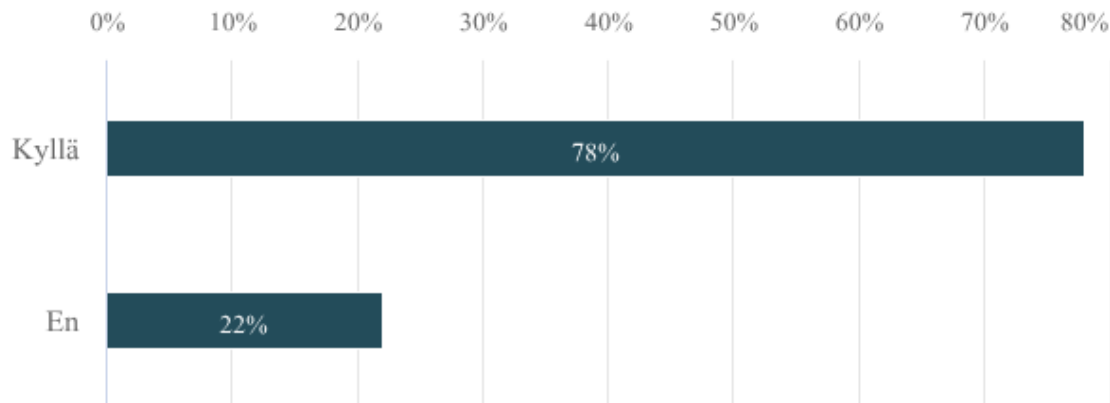

	N	Prosentti
Vakuutusmaksun määrä	21	51,22%
Eläkkeen kertyminen	17	41,46%
Kelan sairauspäivärahan määrä	11	26,83%
Ulkopuolisen tahon neuvo, esim. kirjanpitäjän	9	21,95%
Jokin muu, mikä?	2	4,88%

Avoimeen tekstikenttään annetut vastaukset

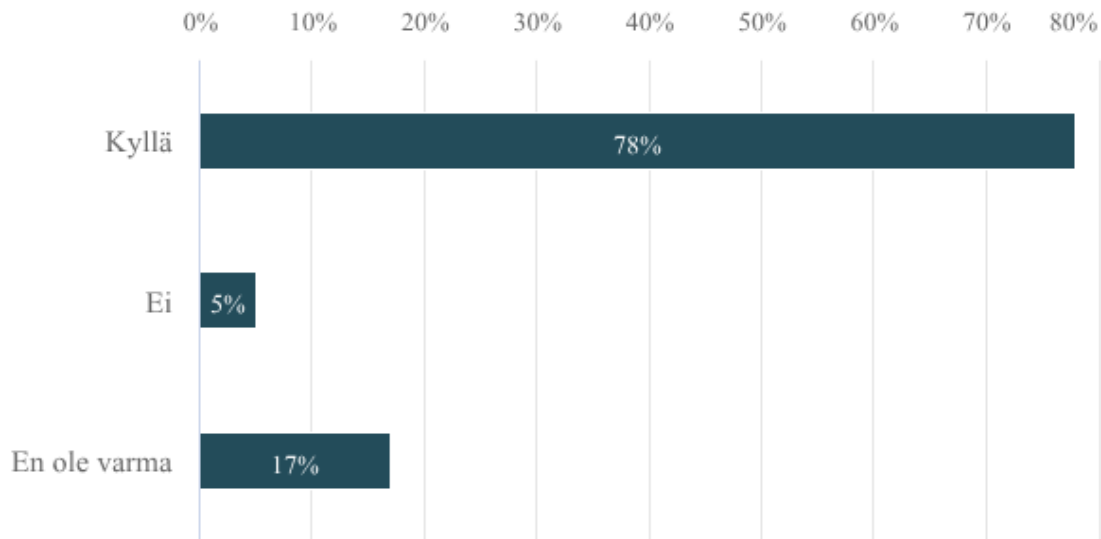
Vastausvaihtoehdot	Teksti
Jokin muu, mikä?	Pohjantähti Tuomas Kõnkõs opasti
Jokin muu, mikä?	huonot vuodet

9. Oletko tietoinen vapaaehtoisista henkilövakuutuksista, joilla on mahdollista täydentää sosiaaliturvaa?

	N	Prosentti
Kyllä	32	78,05%
En	9	21,95%

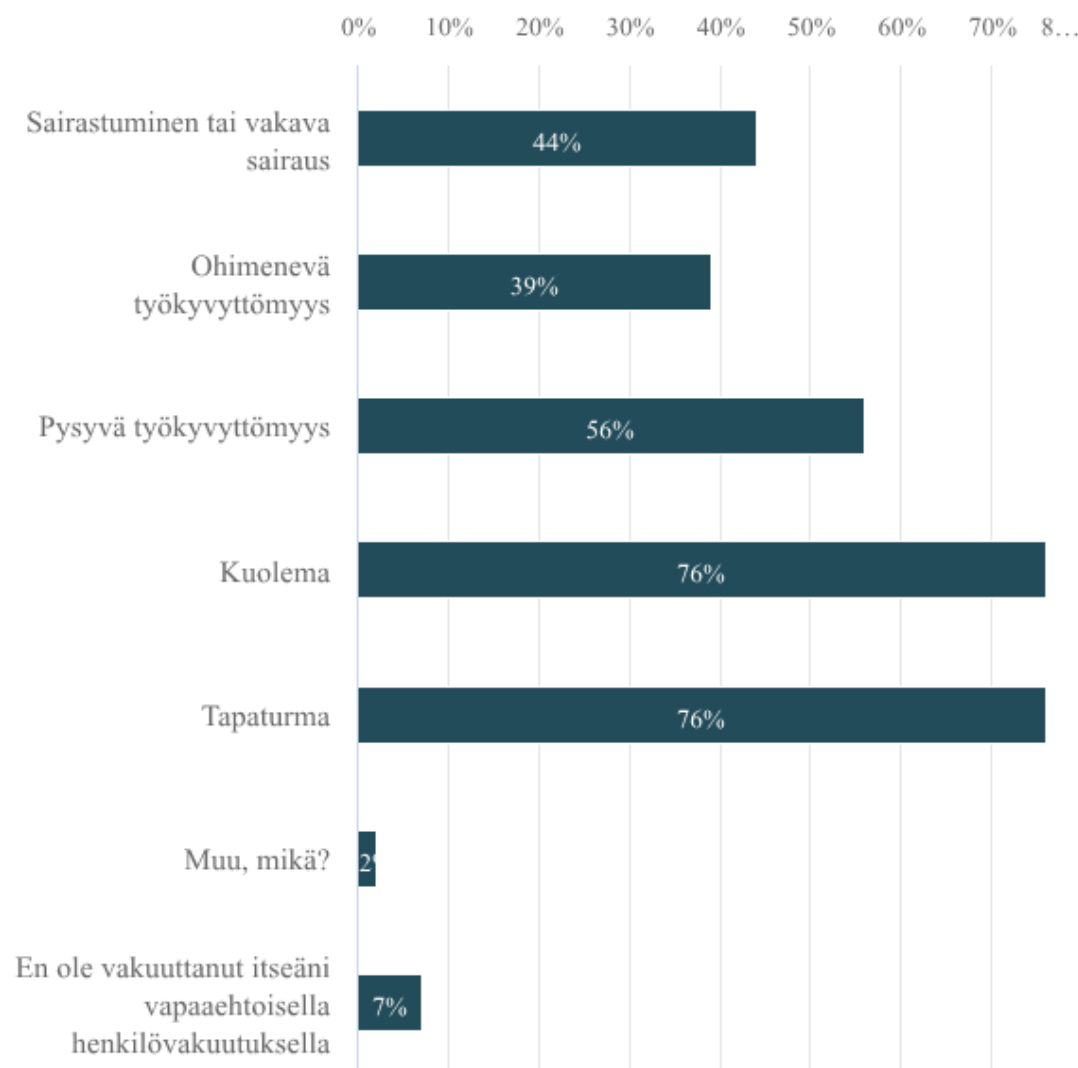
10. Onko sinulla tällä hetkellä voimassa olevia vapaaehtoisia henkilövakuutuksia, joissa olet itse vakuutettuna?

	N	Prosentti
Kyllä	32	78,05%
Ei	2	4,88%
En ole varma	7	17,07%

11. Oletko vakuuttanut itsesi vapaaehtoisella henkilövakuutuksella jonkin seuraavan riskin varalta (valitaan yksi TAI useampi vaihtoehto)?

Vastaajien määrä: 41, valittujen vastausten lukumäärä: 123

	N	Prosentti
--	---	-----------

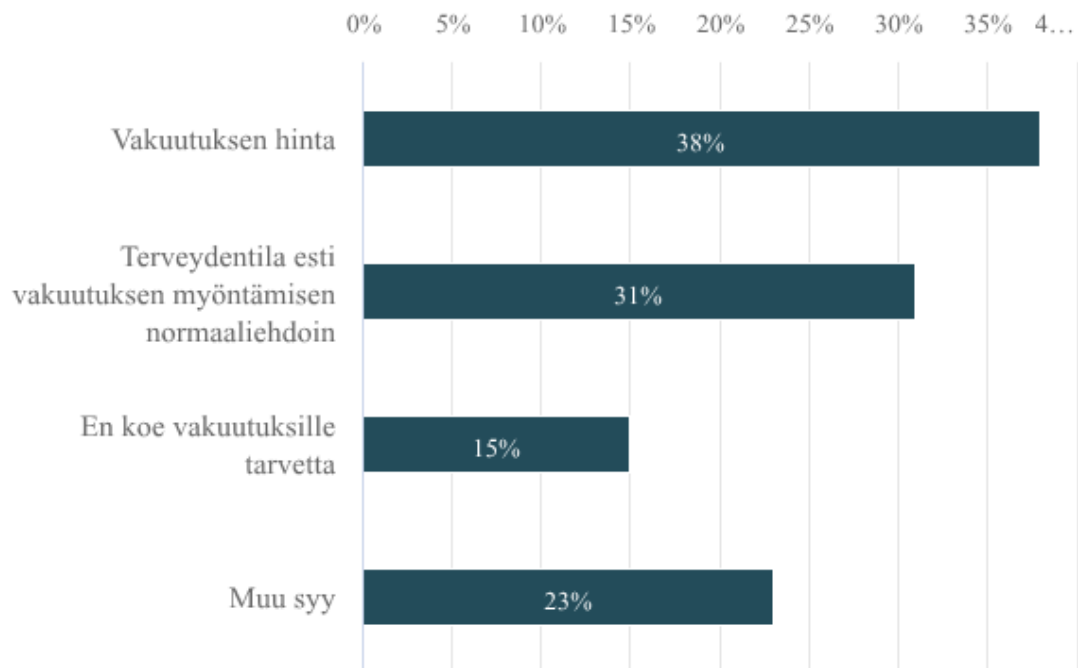
Sairastuminen tai vakava sairaus	18	43,9%
Ohimenevä työkyvyttömyys	16	39,02%
Pysyvä työkyvyttömyys	23	56,1%
Kuolema	31	75,61%
Tapaturma	31	75,61%
Muu, mikä?	1	2,44%
En ole vakuuttanut itseäni vapaaehtoisella henkilövakuutuksella	3	7,32%

Avoimeen tekstikenttään annetut vastaukset

Vastausvaihtoehdot	Teksti
Muu, mikä?	matkavakuutus

12. Jos sinulla ei ole voimassaolevia vapaaehtoisia henkilövakuutuksia, onko yhdellä tai useammalla seuraavista tekijöistä ollut siihen vaikutusta (valitaan yksi TAI useampi vaihtoehto)?

Vastaajien määrä: 13, valittujen vastausten lukumäärä: 14

	N	Prosentti
Vakuutuksen hinta	5	38,46%
Terveystila esti vakuutuksen myöntämisen normaaliehdoin	4	30,77%
En koe vakuutuksille tarvetta	2	15,38%
Muu syy	3	23,08%

Avoimeen tekstikenttään annetut vastaukset

Vastausvaihtoehdot	Teksti
Muu syy	Osa henkilökohtasia vakuutuksia on voimassa.
Muu syy	vakuutus on